

SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje \$2.50
Kanadoje ir Lietuvoj \$3.00
Pusei metų:
Amerikoje \$1.25
Kanadoje ir Lietuvoj \$1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. S. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National
League of America.
Consisting of 85 Branches, Located
in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10,000 Lithuanians
in the City of Boston and about
700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
KAINA 5 CENTAI.

No. 36

So. Boston, Mass., Rugsėjo (September) 3 d., 1925 m.

Metai XII

"Lietuvos žinios" vėl konfiskuotos.

Klerikalai smaugia pažangiąją spaudą. Kadangi "Lietuvos Žinios" šiuos faktus aprašė, tai kademų vyriausybė "Liet. žinių" tą numerį (182 N. 18. VIII.) konfiskavo. Paspėjo tik kai kas Kaune nusipirkti ir aš todėl galiu jums apie tai pranešti. Amerikiečiai lietuviai! Gelbėkit Lietuvai kovoj už laisvę, jusų tėvų, brolių, sesučių laisvę ir geresnę ateitį.

Kademai susitarė su Lenkija.

LIETUVON VAZIUOJA LENKAI.

(Musų Kauno korespond.) Lietuvos klerikalai. Iš viso matyti, galutinai susitarė su Lenkija, nes Lietuvos dabar pradėta įsileisti tokius lankus, kurių pirmiau jokiu būdu nebuvo įsileidžiama ir net kalbos negalėjo būti apie tai. Dabar, šiomis dienomis, Lietuvon pasipylė lenkai. Štai 12-14 VIII. Kaune atsilankė žymus "Kurjer Warszawski" politinis korespondentas Jan Nowoćinski. Jis lankėsi žurnalistų klube, "Lietuvos" redakcijoj, kur norėjęs oficialiai pasitarti su Vygaudu-Purickiu; kuris dabar yra "Lietuvos" vyriausiu redaktorium. Purickio neradęs, bet viską žiną liežuviai pasakoja, kad jis pasitarimą turėjęs. Dar įdomiau, kad Kaunan atvyksta prieš karą buvęs Viličiaus vyskupas baronas Ropas. Tai jezuitas, bet griežtas endekas. Kaip praneša, "Lietuvos Žinios", jis "pasidarbavęs" Viličiaus krašte ir padėjęs pašalinti iš ten lietuvių vyskupa Matulevičių.

Geras pasiūlymas.

Raymond Oreig pasiūlė \$25,000 prizą tam, kuris orlaiviu perskris Atlantiką nesustojęs. Du francūzų oviatoriai mano tautai bandyti tarp 5 ir 12 d. rugsėjo. Jei jų orlaivis gerai veiks, tai jie skris skersą Jungt. Valst. ligi Pacifiko ir sugrįš namo per Indiją.

Didelė gėda Lietuviams.

Bostono Heraldas gavo kabelį, kuriame po atgalvė "Shaw's "St. Joan" Under Ban in Lithuania." rašoma:
LONDONAS, rugp. 30 d. Bernardo Sovo (Bernard Shaw) drama "Sv. Joana" buvo uždrausta Lietuvoje vaidinti, pamatuojuo tuo, kad ji yra "prieš-religinė ir turi tikslu pažeminti kunigus".
Londono dienraštis Heraldas, kuris paduoda šią žinią, sako, kad šiomis dienomis šis veikalas buvo suvaidintas Kaune, Lietuvos sostinėje, Maskvos Daillos Teatro artistų. Ordinare

Hamletas naujam kostiume.

LONDONAS. Rugsėjo 25 d. čionai suvaidinta garsi sėkspyro tragedija "Hamletas" moderniškam kostiume. Tas bandymas padarytas pirmą kartą. Esą jis atsilieps labai gerai į publiką ir kritikus. Pasirodo, kad "Hamletas" gali būti pritaikintas prie bile laiko.

Turkai puola anglius.

500 turkų brigadų buvo persilaužę Mosulo liniją. Mosulas yra po Britanijos mandatu. Taigi buvo nemažas turkų su angliais susirėmimas. Kiek kurios pusės kareivių žuvo, spauda užtyli.

Rusijos - Lenkijos prekybos monopolis.

VARSUVA, rugp. 27 d. "Polros", Lenkijos kompanija suorganizuota vesti prekyba su Rusija, pabaigė sutartį su Sovietų ofisu dėl svetimšalės prekybos. Susitarta sujungti sindikatų, kad padarius tarp tų dviejų šalių prekybos monopolį. Sindikatas busių paliuosutuos nuo didžiosios formalumų ir restrikcijų, kurie yra uždėti ant paprastos vertėvyvystės.

Susivienijo miegamųjų vagonų porteriai.

NEW YORK. Čionai susivienijo miegamųjų vagonų porteriai, kurių tuojau išrašė 200 į naują uniją. Esą nebusių sunku padaryti unijistais visos Amerikos miegamųjų vagonų porteriaus. Unijistai porteriai tuojau mano pareikalauti geresnių darbo sąlygų ir 50 nuosimčių padidinti algas. Girdi, šiomis dienomis tipsai esą tokie menki, kad pragyvenimas prie dabar gaunamų algų esą persunkus. Dabar porteriai pradėda dirbti už \$67.50 mėnesiui.

Reikalauja vodkos.

MASKVA. Sovietų valdžia priėmė rezoliuciją, kuria einant bus sugražinta Rusijoje tikroji "vodka"-degtinė. Karo metu ir lig šiol buvo parduojama "beveik-vodka", kuri esanti labai silpna. Esą sodiečiai

LIETUVOS "ANBO"

Aukščiau matote paveikslą ant mažo ploto. Daro visas f. naujo orlaivio, kurį išrado konstruktorius vyr. leit. Gustaitis. Jo pastatymas atsėjo apie 700 dol. Lietuvos dirbtuvėse. Greitumo yra apie 140 kilometrų į valandą. Galė untupti ir pakilti

Dr. K. Čeris-Černiauskas prigėrė.

CHICAGO, ILL., rugsėjo 26 d. Šiandie netoli Gary, Ind., kur yra Lake Front Beach, dideliu Michigano ežero vandenyne prigėrė plačią žinomas Dr. K. Čeris Atostogų laiku jis apvažiavo Michigano valst. ir grįšdamas namo sustojo čionai pasimaudyti. Tai buvo paskutinė jo atostogų diena.

Jisai buvo neprastas plaukikas. Bet nuplaukus jam už virvų, kur siaučia smarkešnė vandens srovė, jis pasijuto bejėgis ir pradėjo sauktis pagalbos. Gyvasčių saugotojas pasiskubino duoti jam pagelbą, bet Dr. Čeris budamas diktas vyras ir dabar nuovokos nebetekęs, tuojau nusitraukė gelbėtoją į dugną kartu su savim. Gelbėtojui pavyko šiaip taip ištrukti iš Dr. Čerio rankų ir iškilti į viršų, kur prigėlėjo kiti du vyrų išplaukti į krantą. Dr. Čeris nebeišėjo į viršų. Tu po ilgo ieškojimo jis ištrauktas narunų.

Karo metu Černiauskas-Čeris baigė dentisterijos mokslą Chicagoj. Vidurinę mokyklą jisai baigė Valparaiso universitete. Praktikuodamas dentisterijoje, jis buvo prasigyvenęs, ir sikures puikią buveinę, ofisą ir tt. Bent dveji metai atgal jis buvo pradėjęs mokytis medicinos. Savo senoje profesijoje mažai bedirbo. Jis buvo vedęs plačią Chicagoje žinomą merginą, Salomiją Stanilūtę.

Prieš mokslą pradėjęs jisai gyveno St. Charles, Ill., kur rodos priklausė prie LSS. Kie. pasimokinę ir apsišvietęs, jis pasitraukė nuo socialistų ir bendradarbiovo Sandariečių laikraščiuose. Buvo neprastas rašytojas. 1916 ar 1917 m. "Vienybėje" tilpo jo ilgas ir labai vykęs aprašymas apie Konfucijų ir kitų straipsnių.
Dr. Čeris buvo labai drauginas ir nuosirdus žmogus. Tu laiką jis ir Dr. Biežis redagavo "Gydytoją". Jo kunas iškilmingai palaidotas praeitą savaitą.

9 pasmerke.

MASKVA, rugp. 27 d. Sovietų militarijos tribunolas šian die miriop pasmerke devynis kontraktorius, kurie buvo kaltinami vagystėje kariškių įrankių. Saryšyje su ta byla kiti 32 vyrai įkaltinti įvairiam laikotarpiui, 25 išteisint.

150,000 mainierių sustreikavo.

Susišaudė dėl moters.

BROCKTON, Mass. Rugp. 28 d. tulos Mrs. Marion J. Conroy namuose įvyko duelis. Du vyrai dėl jos em šaudytis, tai tulas Nicholas Cosmos ir George Abraham. Pirmasis miršias. Antras lengviau sužeistas. Moteris tapgi pašauta. Jai kulka teko, kuomet ji įsimaie į vyrų tarpą.

Marso civilizacija 90,000 metų senumo.

ČAMBRIDGE, Anglija. G. H. Hamiltonas, iš Trinity kolegijos, pareiškė, kad jis turįs tikrų prirodymų, kad ant planetos Marso gyvena žmonės, kurių civilizacija esanti 90,000 metų senumo. Jis bandysias tatau prirodyti International Astronomical unijai.

Taksai ir drugiai.

Vienas Belgijos gubernatorių, Konge, kuriam buvo įsakytą, kad jis uždėtu ant gyventojų 20 frankų taksą, davė savo žmonēm sekantį palengvinimą. Tie gyventojai, kurie neišsigali užsimokėti paskirtas taksas, tegu pagauna ir atneša į tam tikrą vietą po keturis drugius vardu Urania. Esą tos rūšies drugiai Europoje parsiduoda po 30 frankų kiekvienas. O tokių drugių Kongo aplinkėje esą pakankamai.

Didelis gaisras.

WOONSOCKET, R. I., rugp. 28 d. Dešimt namų čionai sudegė, jų tarpe dvi dirbtuvės. Nuostolių padartya apie 300,000 dolerių. Tas atsitiko nakties laiku, būvę daugelis eksplozijų. Į aukštį kilę visokių spalvų liepsnos.

TELEFONAS ORLAIVIAMS

Pagaliau išrasta telefonas (radio) orlaivininkams. Esą laikui gali girdėti 50 mylių atstu nuo žemės ir susikalbėti už 30 mylių nuo žemės. Orlaivininkai turi užsidėti hemletą, kad išvengus moto trinksma.

Apsivedė su auklėtine.

Turtuolis 52 metų senumo apsivedė su 15 metų mergaite, kurią jis buvo paėmęs auklėti.
PLAINFIELD, N. J. Rugp. 28 d. vietos turtingas manufaktūristas August N. Laggern, 52 metų amžiaus, apsivedė su penkiolika metų amžiaus mregaitę, kurią jis buvo paėmęs auklėti šešeri metai atgal. 1919 m. siaučiant influencijos epidemijai, mergaitės abudu tėvai, italai pasimirė. Tuomet paėmė mergaitę aukščiau minėtas vyras. Jo moteris buvo invalidė ir pasimirė tik praėjus metais. Laggerno moteris operui gyvenant, mergaitė turėjo jo prižiūrėti ir buti prie jos prisirišus. Ligšiol mergaitė legaliai buvo Laggerno dukte. Jaunai moterei busias teikiamas pertekliausias gyvenimas.

Didelis angliakasių streikas.

150,000 kietosios anglies mainierių išėjo streikuoti.
PHILADELPHIA, Pa. rugp. 31 d. Šį vakarą apleido darbą 150,000 angliakasių Pensylvanijos valstijos anglies kasyklų. Angliakasiai reikalauja:
1. Pakelti dešimt nuosimčių algas kontraktuotiems mainieriams.
2. Doleriu dienoje pakelti algas visiems kitiems antracito lankų mainieriams.
3. Reinstalacijos čekiavimo sistemos.
4. Pripažinimo unijos.
Mainierių unija turinti didesnių pinigų, kuriais galėsianti ilgai šelpti streikuojančius. Anglies operatoriai esą turį apie 9,000,000 toną užverstos anglies. Esą kokius keturius mėnesius kaip vieni, taip k galėsia buti streiko visai neatboję.
Prie to skaičiaus streikuojančių mainierių turės dar prisidėti apie 10,000 gelžkelių darbininkų, kurie dirbo prie anglies transportacijos, taigi ir ije darbo neteks.
Darbininkai esą tvirtai pasiryžę laikytis, kol streikas bus laimėtas.

Dėl zlotų smukimo.

VARSUVA, rugp. 27 d. Lenkijoje yra krizis zlotų. Situacija išgelbėjimui Lenkijos valdžia nutarė apseiti be importo, kuris žeminaš zlotų vertę. Be to esą busią uždėta ant Lenkijos gyventojų užsimokėti po \$100 kas tუს mėnesiai už pasportą.
(Šis paskutinis patvarkymas rodosi negalimas, bet taip paduoda rimtas Bostono dienraštis "Transcript").

Seniausias arklys.

NEW YORK. Rugp. 25 d. čionai padvėšė vienas arklys vardu "Steve", kuris turėjęs 46 metus amžiaus ir buvęs seniausias arklys visam pasaulyje. Paskutiniaiais keleriais metais tas arklys nieko nebedirbo; buvo paskirtas žmogus jo prižiūrėjimui.
Kas remia Politinį Išdą, tas steigia Lietuvai Demokratiiją.

A.L.T.S. REIKALAI

VIEŠA PADĖKA DARBUOPIKNIKE,

Šiuomi reikiame Lowello lietuviamis Sandariečiams ir ne Sandariečiams, visiem tiems, kurie A.L.T. SANDAROS piknike prisidėjo prie darbo ir programos. Už tokį didelį prijautimą SANDARAI, už tamistų darbą širdingai dėkavojame Alekui Gaidžiui, Juozui Sadauskui, Zigmui Dziedulioniui, Rokuui Balukeyčiui, Saulėnui, K. Kindarui, Dom. Rumskiui, Jonui Kučinskiui, Liud. Peckevičiui, Jonui Balbui, Antanui Raugeliuniui, taipgi ir visiem kitiems, kurių vardas neteko sužinoti.

Taipgi širdingai dėkavojame dainininkėms p-lėms O. ir R. Černiauskaitėms, E. Tataronitei, Kasėtaitėms, J. Mitrikaitei, J. Rautykytei, E. Torailiutei, p. Zuzanai Neviackienei ir p. Jonui Bulskiui.

ALTS. Centro Valdyba.

KAS KUOPOMS REIKIA DARYTI.

Pastaruoju laiku yra gauta keltas paklausimų iš kuopų veikėjų kaip ir ką reikia daryti, idant pasidaravus organizacijos labui. Mes, rodos jau nekarta esame pateikę kuopoms informacijų reikale veikimo ir tose mūsų informacijose yra aiškiai pasakyta, kad svarbiausias darbas tai organizatyvis. ALTS. kuopų organizatoriai ir veikėjai prašomi labiausiai pašvesti energijos organizatyviame darbe, tas yra svarbiausių dalyku. Taipgi prašome mūsų draugų ir draugių lankyti kuopų susirinkimus ir tenai padaryti planus veikimui.

ALTS. Centro Sekr. V. M.C.

Mūsų užduotis.

Keletas metų atgal, kad Lietuva žengė į nepriklausomą gyvenimą, mes Amerikos lietuviai buvome pakeltame upe iki aukščiausio laipsnio. Mūsų įvairius susirinkimais buvo skaitlingi, našūs aukomis atgimstančios tėvynės reikalams.

Gi kada Lietuva pradėjo gyventi nepriklausomą gyvenimą, tai kas metai pas mus pradėjo jaustis apsnudimas ir atitolimas nuo opijų tautos reikalų. Vieni iš mūsų gal pamanė, kad šaliai atgavus nepriklausomybę, jau visas darbas baigtas; kiti liko atitolinti pasirodžius klerikalų režimui valdžioje, ir tokiu būdu liko maždaž dalelė, kuri gyvai atsiliepė į opiausius tautos reikalus.

Atsižvelgiant į tautos reikalus, mes matome, kad dar yra būtinas reikas visiems būti tautiniame darbe, kad dar turime daug nuveikti darbų stovinčių prieš mus.

Pažvelgus į pasaulio tautų istoriją mes matome, kad lyginai yra svarbu kaip tautai nepriklausomybę išgauti, taip ją ir palaikyti. O tautos nepriklausomybės išsilaikymas ir bujotimas priklauso nuo to, koki jėga ideja yra įgyvendinta.

Šiandieninis gyvenimas aiškiai parodė, kad klerikalė ideja Lietuvai yra ne tik neinaudinga bet pražūtinga. Mat klerikalė ideja yra paremta ne ant žinojimo, bet ant tikėjimo. Tikėk ir šventai pildyk, kad klerikalizmo vadai sako. O tieji klerikalizmo vadai, sau įkvėpimą semia iš Romos, o toji Roma, kaip tik šiandien yra aiškiai parodžiusi savo veidą, kad jai rūpi ne tesybė, ne skriaudžiamųjų užtarimas, bet jai rūpi santykių palaikymas su tais, kurie yra galignesni, kurie yra militariškesni, turinti tyvresnį kumštį ir jai galinti daugiau naudos atnešti.

Mes lietuviai atgavę savo tautai nepriklausomybę ir norėdami ją išlaikyti, kaip tik turime pasitikėti ne kuo kitu, kaip tik savo jėgomis.

Šiandieninė mūsų yra užduotis, darbuotis visomis išgalėmis, kad šalje būtų įgyvendinta ne kokios sekto ideja, bet laisva demokratinė ideja, kuri būtų tinkama visems šalies gyventojams.

Lietuvių Politinis Iždas siekia prie tu. Politinis Iždas tiesia

pasakę, kad Chicago atstijos pirmose eilėse su aukom. Broliai ir sesuės Sandariečiai, laikas jau prirenė ir mes turime jį išnaudoti. Lėkas klerikalų viešpatavimui galą padaryti. Lai gyvuoja laisva demokratinga Lietuva! Lai gyvuoja Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara!

L. P. Iždo Vice-Pirm. Pranas Pikšris.

AUKOS POLITINIUI IZDUI.

- Nuo pikniko\$25.15
- Pgh. kp. Sarjysis\$10.00
- Per. Perm. Avnes. prakalb. \$4
- Per pikniką suaukota \$20.85
- Jurgis Kella \$25.00
- Pranas Pikšris 15.00

Viso pasiūsta į L. P. Iždą \$100.
Pranas Pikšris.

DAR DEL VALDŽIOS ĮSTAIGŲ KLERIKALINIMO.

Redakcijos pastaba: Šis straipsnis tilpo "Lietuvos Žinių" 153 nu. Už jį valdžia konfiskavo tą numerį ir "L. Ž." redaktorių patraukė atsakomybėn.)

Valdančios partijos, nesitikėdamos laimėti rinkimus į sekančią Seimą, griebiasi visokių priemonių, kad sudarytų patogiausius sau rinkimų sąlygas. veikiama sulig tam tikru, smulkiai apgalvotu planu. Kaip plačioji visuomenė nesužinotų apie "kriksčionių" darbus, opozicijos spaudai užčiaupta burna spaudos įstatymu. Kad Lietuvos piliečiai neišgirštų ką nors apie "kriksčionių" žygius iš opozicijos atstovų kalbų, tam tikru kademų įstatymu uždrausti mitingai ir šiaip piliečių susirinkimai atvirame ore. O kad netekę lygsvaros piliečiai dėl visų tu Konstitucijos įiems užtikrintų laisvių varžymo neimtu per daug nerimauti, jie perspėti mirties baumės įvedimu. Taigi visai nuosekliai einama prie visiško opozicijos mūsų valstybėje panaikinimo, bent jos viešo visuomenėje pasirodymo. Mūsų klerikalai nuėjo bolševikų bei fašistų keliais, ir kaip bolševikai ar fašistai, Lietuvos klerikalai negali nesisakytį su savo diktatoriškos politikos vaisiais. Kur yra diktatura, ten turi būti tiek žandarų, šnipų ir visokių kitų policijos agentų kiek yra gyventojų. Valdžios aparatas turi paversti viena didele policijos nuovada. Suprantama, kad toje nuovadoje negali būti kenčiami jokie demokratinės šalintinkai, nes diktatura yra griežtai priešinga demokratijai.

PITTSBURGIEČIAI NEPASIDUOS.

Nors So. Bostono Sandariečiai uždedami \$30 ant pirmesnes šimtinės pareiškė, kad yra virsuje Pittsburgo Sandariečių, bet kaip pasirodo, tai Pittsburgo Sandariečiai tuomi nei kiek nenusimena. Štai Pol. Ižd. vice-pirm. P. Pikšris rašo, kad Pittsburgas sudarys Politiniam Iždui net penkšimtinę! Reikiška Bostoniečiai turi didelį konkurentą.

Kiek man yra žinoma, tai Pittsburgas visuomet buvo Pittsburgu. Jei jie ką pasakė, tai tą ir padarė.

Bostoniečiai taipgi iki šiolei nėra mainę savo žodį. Jie ir dabar sako, kad Pittsburgui nenusilenks. Pažiūrėsim kaip viskas bus.

Pittsburgiečiai su Bostoniečiais lenktyniuoja. "Na, o ką manote kitos kolonijos? Atsiliepkite ir parodykite ką jūs galite.

GAUŠI AUKA POLITINIUI IZDUI.

Lawrence Sandariečių 12 kuopa prisuntė auką į Politiniam Iždą sumoje \$80.37. Tai iš eilės trečia kuopa kuri pasirodė su tokia stambia auką.

Vardė Politinio Iždo, tariu ačiu Lawrence Sandariečiams už auką, nes Politinis Iždas gaudamas tokios paramos galės žymiai paremti mūsų draugų Valstiečius Liaudininkus Lietuvoje.

K. J. Paulauskas.

PITTSBURGH, PA.

Mes, Pittsburgho Sandariečiai, matydami kad kitos kolonijos sujudo darban, prieš klerikalų reakciją. Kaip tai pirmutiniai Bostoniečiai stojo į kovą, paklodami šimtinę ir pasižadėjo savo kvotą išpildyti iki 500 d. Siūnčiame pirmą šuvį 100 dol. ir pasižadama išpildyti savo kvotą 500 dol., kaip ir bostoniečiai.

Vyrai ir moterys, Bostonas ir Pittsburghas darban, katrie pirmiau mūsų laimėsime? Taipgi kviečiame prie tos kovos prisidėti ir kitas kolonijas, kaip tai Clevelandą, Detroitą, New Britainą, New Yorką su Brooklynu ir Chicagą.

Mes, Pittsburgho Sandariečiai, tikime, ir neturėsime klaidos

žiausias pastovumas. Juk pastovumą gali duoti tik pastovių nuomonių, tvirtos budos tarnautojai. Bet kaip tik jie visai ir išdrįsta pasilikti prie savo pažiūrų tuomet, kai visi bijodamies nuostoti valdžios pyrago, skubina persikrikštyti ir klerikaliskai nusidažyti. Tuos drąsesnius ir be abejonės doresnius žmones klerikalai ir varo iš įstaigų, imdami jų vieton pataikunus ir įvairius "persimetėlius", kurie paprastai neturi jokių įsitikinimų ir visuomet linksta ten, kur vėjas pučia. Patys kademai dabar sako, kad pastaruojū laiku priviso jau per daug "kriksčionių".

Kokį gi upą atneša į valdžios įstaigas tie visi pataikunai ir persimetėliai? Pirmiausia, jeigu jie del savo "kailio" tik veidmainiauja, tai demoralizuoja įstaigų patys. Jeigu geresniame atvejuje jie "nuosirdžiai" suklerikalėja, tai savo šnipinėjimais demoralizuoja kitus ir dažn trūkdo įstaigos darbą. Bet dažniausiai tokie, del savo klerikaliskumo patekę į įstaigas, tarnautojai neturi nei reikiamų darbai prityrimo nei žinių, kuriuos duotų jiems galimybės bent ateityje užimamai vietai tiktį. Per tai dauguma šios rūšies valdininkų priversta važiuoti į savo "pašaukimą" per pirštus, tuo labiau, kad mažai kas jų tiki ilgu klerikalų viešpatavimu. "Kriksčionių" praktikuojama dabar įstaigų "valymo" sistema verčia juos laukti, kad ir kitos partijos, paėmusios į rankas valdžią, mes laukan iš įstaigų visus klerikalų šalininkus. Dėl to piliečių nusiskundimais niekad nebuves taip įsivyravę Lietuvoje kys ninkavimas, kaip dabar. Ir suprantama, del "netikros" padėties valdininko dėmėsny netyčia turi nusikreipti į "biznišką" tarnybos pusę, ypač kad valdininkų atlyginimas iki šiai dienai nėra, kaip reikia, sutvarkytas.

Tačiau užvis didžiausią demoralizaciją neša įstaigoms tie metodai, kuriais "neištikimi" valdininkai "išgyvendinami" iš tarnybos.

Dažnai pasitaiko, kad priešingai patarlei: "kas nori musti, visuomet susiras lazda", klerikalai neturi ką doram žmogui prikišti. Tuomet jis statomas į tokias darbo sąlygas, kad negali ištvirti, ir būnā priverstas pats prašyti iš tarnybos atleisti. Galima įsivaizduoti, koks upas turi būti įstaigoje, iš kurios koks nors valdininkas yra tokiu keliu "išgujamas". C kai tokioje padėty atsiduria įstaigos viršininkas ir esantieji jo žinioje valdininkai yra skatinami apie jį šnipinėti, — sunku net įvertinti visas tokio "gujimo" pasekmes.

Iš kitos pusės, kadangi ir "savieji" nėra be "nuodėmių" tai kad išvengtų nemalonių sugretinimų, klerikalai dažnai yra priversti "baltinti" "ištikimuosius", kartais net slėpdami jų nusižengimus.

Iš netolimos praeties mes galėtume čia pririnkti visą eilę net spaudon patekusių iliustracijų. Bet jos dabar taip dažnai pasitaiko, kad kiekvienas skaitytojų pats atsimins tinkamus pavyzdžius.

Tai gi nekaltant jau apie tai kad prityrusį tarnautoją keičimas žmonėmis be reikalingo tarnybinio stažo yra žalingas įstaigų darbo spartumui kad liuosavimas iš įstaigų del klausymo neklerikalinėms partijoms yra priešingas Lietuvos Demokratinės Respublikos konstitucijai, ta įstaigų klerikalinė sistema, kurią mūsų valdančios partijos praktikuoja šiandien Lietuvoje, yra griežtai smerktina etikos žvilgsniu. Ji yra labai pavojinga mūsų jaunai Respublikai, nes valdininkai joje sudaro žymią mūsų inteli-

Vertė Liekno Murgas.

MEILE.

(Tasa).

Mudu su Karolium, pasikišę šautuvus po pažastimis, ir vilkdami kojas iš nuvargimo, žingsnis į žingsnį greta ejo. Musų batai, kad išvengus bildeš ir paslydima ant ledo, buvo apvinoti vilnoniais skudurais. Netolimais pirm mus bėgo musų šunys ir aš tėjimau, kaip jų kvapas virto baltais dumais.

Ne po ilgą pasiekėm pelkių kraštą ir įėjome vienas sauų nendrių klonin, kuris kiaurai tęsėsi per žemąją giria. Praskirdami nendrių kaspininius lapus, labai palengva ejo, kad nepadarius didelio šlamėsio. Ir tuo syk jaučiausi pagautas kokio tai keisto ir galingo susijudinimo, kurį lieknas tankiai sutveria bile žmogiskai esybei. Pelkės buvo negyvos, šalčio numarintos, kadangi mes vaikščiojome ant jų gyventojų, kurie radosi tarpe nuvytusių meldų.

Staiga, netoli kelio užsilenkimo, pamaciau ledinę grytelę, pastatytą medžiotojų preiglaudivai. Įėjau vidun ir, kadangi beveik vieną valandą laiko turėjom laukti paukščių prisikeilimą, įsiviniuojau kaldron ir desperatyviškai stengiausi sušilti. Gulėdamas augstelninkas, ir žiūrėdamas pro poliariško buto neaiškiai permatomas sienas, pradėjau tēmyti sudarkytą mėnuli, turintį keturius ragus.

Bet šaltis nuo pelkių; šaltis nuo ledinių sienų; šaltis nuo užšalusios padangės, baisiai mane persmeigė, kad net pradėjau kosėti.

Mano pusbroli, Karolius susirupino tuom.

Ar nušausime ką noris šį rytą, ar ne, — tarė jis. — Aš nenoriu, kad tu persisaldytum; sukurkime ugnį čionai.

Ir tuojaus įsakė sargams priplauti sausių nendrių.

Sudžiuvusios nendrės tapo sumestos kruvon buto viduryje, nes ties buto viduriu lubose buvo skylė dumams išeiti; ir kuomet raudona liepsna pasiekė kristalinių sienų augstį, jos tyliai pradėjo tirpti, lyg kad kokie lediniai akmenys būtų prakiitavę. Karolius, kuris pasilikti oro pusėje, suktelėjo man: — Eik šen greitai, ir žiūrėk iš čia!

Įšėjęs oran stovėjau kaip nudiegtas iš nusistebėjimo. Musų grytelė subudavota pagilai kaip kamus, išrodė kaip kokis bausis smakas su gnies širdimi, kuris pėkliskioje savo galybėje staiga išskilo iš pelkių sušalusio vandens. Viduryje matėme dvi fantastiškas figuras — tai buvo musų šunys besisildą prie ugnies.

Ir tame momente keistas, klajojęs ir garsus riksmas praėjo virš musų galvų. Matomai mūsų ugnies šviesa budina laukinius paukščius.

Niekas kitas manęs taip nesujudino, kaip tas pirmas gyvybės šauksmas, kuris, pirm, negu žiemos laiko šviesa pasigentijos dalį, o demoralizavimas tos inteligentijos turės atsiliepti ilgam laikui musų valstybės gyvenime. Tas pavojus didėja dar del tos priežasties, kad klerikalų pavyzdį vargiai galė sekti stojusios prie valstybės vairo pažangiosios partijos ir bent greitai laiku jos negalės apvalyti valdžios aparatą nuo "kriksčionių" įtraukto į jį netinkamo elemento.

Bet klerikalams nerupi valstybės reikalai. Jie dreba už savo kailį ir mano, kad prikimsę į valdžios įstaigas įvairių pataikunų, užtikrins ilgesniam laikui savo viešpatavimą. Jie visai užmiršta apie tai, kad tie doriskai sveiki elementai, kuriuos jie iš partinio fanatizmo šalina iš tarnybos, grįžta valdžios ragais iš neragaujantiai visuomenėi ir didina jos jėgas, o per tai ir jos nepriklausomos opinijos reikšmę. Čia klerikalai, patys to nenorėdami, o gal į neįjausdami, kasasi tą duobę, kurią jie taip bijosi įptuti. P. tokia jau kiekvieno fanatizmo laimė, kad jis pats turi savo praryti.

Tai gi drąsiai, ponai klerikalai, gyvendinkit savo "sistemą". Ji pagrėitins jusų viešpatavimo galą.

Pipiras.

rodys prie orizonto, taip greit, taip greit praskambėjo tamsiame ir klaikiame ore. Aš manau, kad šitas nykus riksmas, šaltioje ausros valandoje, nešama paukščio sparnais, gal but yra atsidusėjimas išėjus iš svieto liudnos sielos!

Užgesink ugnį, jau pradėjo aušti. — Karolius tarė

Iš tikrųjų, dangus buvo bevirštai pašėsnėn spalvon, ir greitai skrendas paukščių burys praklė pro dangaus skliautus.

Staiga sublizgėjo tamsumoje šviesa, mat Karolius paleido šuvį, o šunys išgirdę šautuvo balsą, visu smarkumu šoko pirmyn.

Po tam, minutė už minutės, kaip tik paukščių šešėliai pasirodė viršų nendrių, tai j aš, skubiai celiavojom ir paleidom ketelą šuvį. Pierotas ir Plangėnas, uždabę, bet linksni, atnešė mums kraujais aptekusių paukštį, kurio mirstančios akys laiks nuo laiko žvelgė į mus.

Diena pilnai išaušo, dangus buvo tyras ir mėlynas; saulė pradėjo matytis pro medžių viršūnes ir jau buvome pradėje manyti apie grįžimą namon, kuomet du paukščiai, ištiesę kaklus ir išplėtę sparnus, staiga užlėkė virš mūsų galvų. Paleidžiau šuvį. Vienas iš jų beveik prie mano kojų nupuolė. Tai buvo lsukinė anti su balzganu lyg sidabrinu pilvu. Pasukui erdvėje virš mano galvos paukščio balsas suklykė. Tai buvo atkartotas trumpas dėjavimas, širdies skausmas. Išlikęs gyvas antrasis paukštelis, pradėjo ratu sukis dangaus mėlynė virš musų galvų, dabodamas savo pataitę, kurią aš laikiau savo rankose.

Karolius priklaupęs ant vieno kelio, su žibancia akimi ir ištiestu šautuvu, tēmėjo paukštį, laukdamas kada anas bus užtektinai arti.

Tu nušovei pataitę, dabar patinėlis jau neskris tolyn, — tarė jis.

Iš tikrųjų, jis ir nebandė nukristi; sukė aplink ir vis vai-tojosi. Niekad kančios gailestis nedrasė mano širdies, kaip tučias be viltinis trumpas dėjavimas, širdies skausmo išsilyėjimas, graiudingas išmetinėjimas nelaimingo paukštelio, paklydosio erdvėje.

Kartais skrido tolyn išbaugintas šautuvų grumojimais, tarsi pasirėngęs tēsti savo keilonę dangaus mėlynę. Bet negalėdamas nuspręsti, tuojaus sugrįžo ieškot savo pataitės.

— Antį padėk ant žemės ir matysi, kaip jis skirs artyn, — tarė Karolius.

Jis prisirantino, ištikro, nepaisydamas pavojaus, apsvaigęs iš meilės — meilė vieno gyvono link kito, kurį jau buvau nušovęs.

Karolius paleido šuvį ir atrodė lyg kad kas būtų papiovēs šniura, ant kurio laikėsi paka bintas paukštis. Mačiau ką tokį juodą nusileidžiant, girdejau puolant nendryan. Ir už valandėlės Pierotas jį man atnešė.

Aš juos abu, atšalusius jau, idėjau ton pačion medžioklės tarbon... ir tą pačią dieną iškeliauvau Paryžiuon.

Galas.

Kunigas A. Šmulkštys. - Lietuvos diktatorius.

"Lietuvis" žino papasakoti, kad dabartinis "Ryto" "diktatorius", išbraukęs iš "Ryto" Gabrio pasielgimo su p. Smetonos biustu aprašymą, ir toliau sako: "Tai reikišta, kad kriksčionių, o jau tuo pačiu ir Lietuvos diktatoriui kunigui Antanui Šmulkščiui jau nebėra skirtumo tarp gero ir blogo, teisingo ir neteisingo, padoraus ir nepadoraus. Jam tobutų skirtingas vien tarp musų ir ne musų. Kitaip: tarp kriksčionio demokrato ir tai partijai nepriklausančio. Jei šiais keliais būtų pasileidę eiti kun. Šmulkštys, Bažnyčios atstovas, tai jau visai blogas ženklas, tai jau reikišta, kad musų didžiausioji partija visai būtų subankrutėjusi."

Antanas Tulys.

Paskutinė puota.

(Tąsa)

Kas gali atspėti,
Koks mano gyvenimo galas butų buvęs.
Jei bučiau aš paėmęs aną geltonplaukę,
Kurios ir vardo nebeatsimenu dabar.
Trumpas buvo pasimatymas,
Persiskyrimas su bučiu...
Ir veltui paskui progos ieškojau,
Ji nebeapsipynė ant mano kelio.
O šiandieji gal jau kapuose,
Kur pamiršta viena trunija...

ANELE.
Ir tave greitai motina žemė
Paims į uščius savo.

BENIS.
Taip, neatsiteisęs žmonėms,
Greitai aš nueisiu į žemę.

ANELE.
Drauguži, tai tu kaltas kai kuriems
Ir dėl to mintys tavo aptemę?

BENIS.
Daugelis yra man gero padarę:
Vieni mane nakvino ir vaišino,
Kiti draugingai į stotį lydėjo.
Treti nesigailėjo sveikų patarimų.
Vardų ir veidų jų visų nebeatmenu;
Tik lyg per dumus maišosi akyse
Daugybė gerų žmonių.
Aš priimdavau jų meilę
Ir ačiū taręs išsiskirdavau
Be vilties daugiau su jais pasimatyti.

ANELE.
Tai tokią „skolą“ tu rokuoji skola?
Tuojau išmesk ją iš galvos.
Čia tik pareiga žmoniškumo.
Gal jie dar jaučiasi tau kalti
Už padarytą jiems vizitą.

BENIS.
Taip ar taip, jau vistiek —
Mes prie galo kelionės
Šiandiešiam susitikimui.
Ir ta puota jau tikrai
Bus mums paskutinė.
Tad sveikiausiai užmiršti praeitis,
Kad pilnai pasinėrus
Į dabarties valandėlę.
Tad tegu mūsų kaulai jau nusenę
Šiandieš šokinės.

ANELE.
Mūsų kojos atgyvenę
Grindis trepinės!

BENIS.
Pasaką gyvenimo mūsų
Tos tylios sienos išgirs.

ANELE.
Kokie bailiai ir melagiai
Mes tegalim būti, jos patirs.

BENIS.
Kaip tatai?

ENELE.
Labai paprastai:
Kožnas minėsim apie save
Prietikus tik gerus,
O kas bloga kada buvo,
Nutylysime mes gudriai.
Taip mes radom, taip paliksim.

BENIS.
Taip daryt reikės jau ne man.
ENELE.
Taip daryt reikės jau ne man,
Tai ir matom.
Taip ir kiti pasakys,
Bet visi, kaip vienas,
Savo asmenį į priekį statys.

BENIS.
Tai geriau mes nežodelio
Apie save nekalbėsim,
Kuomet pilnai mes pažįstam
Tą giliai paslėptą žmogaus širdį.

ANELE.
Toks su tokiu kai sueina,
Turi būti atsargus.
Prie paprastų — vietoj pagyrai,
Prie sau lygių — geriau pritinka
Pasakaitės „nesakomos prie moterų“.

Ah, cha, cha! Ar supranti?
BENIS.
Labai gerai.

ELZė.
Bet palaukite, jūs žmonės!
Tik gal jau nemanote,
Kad mūsų liežuvis butų virtęs
Kuolu, ar kuo?
Jūs laikote užvedę tokią kalbą.
Kurios padėti mes negalim.
Manot mes ir tylėsime čia visą dieną?

BENIS.
Jauniems nėr ką veikti su senais,
Sako žmonės.

JUSTYNA.
Grįžtant prie to ką mes kalbėjome,
Ar galima paklausti jusų, Beneli,
Ar tu buvai vedęs?

BENIS.

Suprantama, visiada.
Ne, aš kavalierius visą laiką prabuvau.
Ir gal tik dėl jos
(rodo į Anelę).

Dėl jos man teko daug nukęsti.
Taip buvau pamylėjęs ją,
Taip akiai į ją įsižiūrėjęs,
Kad nieko daugiau nebemačiau
Gyvenimo savo regradų.
O ji šaltai ir ramiai
Paliko mane ir išvažiavo,
Rodos į Paryžių.

ANELE.

Ah, cha, cha!

BENIS.

Paskui tamsios dienos rinkos
Į lieknus mano namus.
Gulti ėjav kaip aštuonis,
Kada budavo dar nesutemę,
Arba kaip keturiolika iš ryto.
Lovoje, arba kur triukšmingoje salėje
Susiramino sau ieškojau.

ANELE.

Ak, tu dieve mano.

BENIS.

Ilgai, ilgai laiko ėmė,
Kol užgijo jos įdurta širdis mano.
Ale geriau pasakysiu —
Ji ir šiandieš neužgijus pasiliko.
Ir senatvės aš sulaukęs,
Draugams naiviai pasakoju,
Kaip mylėjau vieną sielą
Ir kaip ji iš manęs išstruko.
Mergina graži ji nebuvo,
Bet ji man patiko daugiau,
Negu visam svietei koki kita.
Mat gražios aš neieškojau.

Grozė greitai sudyla,
Flirtas paskui nebemielas.
Iki gilios senatvės pasilieka
Tik gili mintis, gilus protas
Ir plati, maloni siela.
Aš norėjau parsivesti
Tokią gyvenimo draugę,
Kuriai savo džiaugsmą ir mintį
Galėčiau pasisakyti, —
Tokią, kuri mane galėtų suprasti.

ANELE.

„Kuri mane galėtų suprasti“.

Kaip tai naivu ir kaip sena.

ELZė.

Vyrų kalba — gražio varta;
Jie visi pasakoja, ką nemaną.
Ak, Beneli, tu Beneli,
Kurgi tavo Salomytė,
Ta išdievinta paukštytė,
Kurį šlovina pats sau vienas,
Kada aš ten už kreslo
Buvau tyčia pasislėpus?
Paskui vėl tu sakei,
Kad buk nė viena moteriškė
Ne buvo apskus tau galvos...
Ar tu teisingas tada, kai vienas,
Ar tada, kai prie kity?

BENIS.

Aš pamiršau ką kalbėjęs.

ANELE.

Ak tu svieto perėjune!
Tu manai, mes tavęs nesuprantam.
Tau visos moterys buvo tik žaislas,
Daugiau nieko.
BENIS.
Nesibarkite, moterėlės,
Kaltos buvote ir jūs.

TEKLE.

Taip nepaprastai mes čia susirinkom;
Kad kažin, kad dabar suradus projektą,
Kad pasiėmus kokį objektą
Ir kalbų sukėlus pasaulyje?

ANELE.

(juokiasi)
Na, sakysim, kad į laikraščius didžiuosius
Paleidus žinią, jog tokie ir tokie
Sutartį padarė
Po penkiadesimtis metų
Sugrįšiti ant žemės
Ir pakelti triukšmą
Niekad negirdėtą?
Ar negerai butų?

TEKLE.

(į Anelę)

Tokia tuščia kartais ji.

ANELE.

(pasiskubina)

Kaip mūsų žemė plati.

BENIS.

Ir tokia gili kitą syki.

ANELE.

Tik, Dievuliau, tu klausyk.

TEKLE.

Ji linksma nenusitėjus,

Nors veidas išgeltas ir jos.

ANELE.

Visą amžį abejojus,

Dabar ant nieko nerymos:

Objektų ir projektų

Mums ieškoti čia neverta,

Susirinkom — pasijuokim,

Prisiminkim, kaip gyvenom

Ir paskui grįškim į namus

(Bus daugiau)

Senovės lietuvių tikejimas.

(Pagal Dr. J. Šliupo "Lietuvių Tauta Senovėje ir Šiandien").

Lietuvių senoviška tikyba netolimai stovi nuo Indų ir Parsių tikėjimo. Padievinimas dangišku kunų, ir žemės, buvo čion principu prie kurio glaudėsi taipgi garbinimas ugnies, šviesos arba gyvasties. Gal senoviškiausias yra garbinimas ugnies, šviesos, jungiasi su garbinimu saulės, žvaigždžių, ir žemiškiosios ugnies, kas viešpatavo iki pastarame laikui Lietuvių mitologijoje. Garbindami saulę, žvaigždes — kaip darė Egiptėnai — ir ugnį Lietuviai davė garbė visatinei gyvatai.

Garbinimas Saulės pas Lietuvių buvo nuo senų senovės; prie to jungėsi idievinimis Mėnulio ir Zvaigždžių, kuriuos laikė ainiais pirmpradinio židinio.

Saulę garbino po vardais Laimės ir Lados, ir Sutvertijos. Ji buvo motina svieto: šviesa ir ugnis gimdo viską. Motina Saulė kasdien kėlėsi iš patalo savo palociuje rytų krašte, kurį Lietuviai gerbė ir vadino esant jų pirmykšte tėvyne iš kur jie sakėsi paėję, į kurią net dvasios laimingųjų numirėlių grįždavusios. Saulę keliavo per dangų vežime traukiama trimis arkliais, kaip tas buvo Graikų mitologijoje, ir leidosi į jures maudymuisi.

Mėnušs, nors stovį antroje eilėje, užima svarbią vietą Lietuvių tikėjime. Lietuviai senovėje laikė miriam naktimis: aišku delto yra svarba dievo mierojančio laika, kurį vadino Zvaigždenoku. Vienoje senoje dainoje pasakojama kad syki anksti pavasarėlį, Mėnuo Saulųžę vedė ir rengėsi gyventi, arba syki vaikščioti dangumi. Bet Mėnušis anksti atsikėlęs vieną rytą Saulūžę paliko, ir vienas vaikštinojo. Nes, mat, Mėnušis turi skirtingą laiką apėjimui aplink žemę. Už tai Perkunas didžiai supykęs ant Mėnulio ir kardu jį pusiau perkirto.

Nežinia kaip galėjo senovės dainius sudievinoti mėnuli su saule, nes pilnatė mėnulio buna dienos laiku, taigi laipilnačio nei susiženyti Mėnušis su Saulūže negalėjo. Perkirtimas pusiau už "vieno vaikštinojimą" irgi beprasmis, nes mėnušis buna tik tada arčiausia prie saulės kada buna pusė ir dar mažiau.

Prie saulės ir mėnulio dar prisidėjo garbinimas žvaigždžių, kurias skaitė už sunus ir dukras tų dviejų didžiųjų dangišku kunų.

Ypač guodonėje buvo žvaigždė Aušrinė ir Vakarinė. Vieno dainoj yra kalbama apie Aušrinės vestuves, kur atėjęs Perkunas sutruškines žalią aržuolą; ištryšksta kraujas, apšaško baltą Aušrinės drapaną, subyra jos vainikas. Po trijų metų Aušrinė klausinėja motinos kaip reikia atgauti savo trobę ir atitaisyti blėdį, kur iškalbti sukruvintą drabužį, kur išdžiovinti ir kada vėl baltą apsilvilk. Atsakymas yra pilnas paslapčių: reikia iškalbti ežere į kurią devynios upės teka, džiovinti reikia darželyje, kur devynios rožės žydi, o apsilvilkti kada spindės devynios saulės, To niekad stoti negali, taigi aišku kad ir syki padarytas žygis niekad negalima atitaisyti.

Vakarinė buvo tarnaitė Saulės, nes ji uždarinėjo Saulės vartus danguso, kaip Aušrinė atidarinėjo. Bet turbūt senovės Lietuvių "astronomai" nekreipė domės į tai kad ta pati žvaigždė buvo vienu tarpu rytinė, kitu vakarinė, ir gal nepasigedavo vienos rytu kitos vakarui kada jos danguso nebuvo matyti. Venus yra tai ta žvaigždė, apie kurią čia kalba eina. Ir graikai senovėje manė jog tai buvo dvi žvaigždės, tik vėliau iširta tikras dalykas.

Zvaigždės buvo skaitoma net globėjais žmonių, ir kuri žvaigždutė naktį nupuolė, buvo laikoma kad jau kuris žmogus mirė. Ir po šiai dienai žmonės taip tik. Tikėta, net kad su žmogum gimė arba atsirado ant dangaus ir jo žvaigždė, ir jį nukrito sykiu su žmogaus numirimu. Paraka verpė žmogaus gyvenimo siulą, kurio gale kabojė ir jo likimo žvaigždė. Kada ji siulą nukirpavo, žmogaus gyvenimas baigėsi ir žvaigždė grvito.

Lietuviai manė, jog svietas buvo nuo amžių amžių, kad jo niekas nesutvėrė ir nepadarė. Likimas buvo to viso dievas. Praamžius buvo dievas likimo. Taj yra ideja visuotino įstatymo, iš kurio net dievai išeiti negalėjo. Viskas kas buvo, buvo Praamžiaus slūrimu.

Lietuviai turėjo irgi visuotiną tvaną, ar bent taip pasakose išveda. Žmonių veislė buvo išgelbėta palikimu tik vienos poros, kuri paskiau atnaujino žemę žmonėmis. Praamžius visa tai parėdė, ir jis yra dievų dievas, bet taipgi vergas pats savo parasytų likimui, nes pakeisti negalėjo. Žemė, užgauta jo kumščia dreba, pūtosi. Kadangi žemės drebėjimai Lietuvoje nėra žinomi, reikia manyti kad tas žinias apie drebėjimus Lietuviai parsinėšė ateidami į Pabaltiją iš Mažosios Azijos.

Bet pas Lietuvių, kaip ir pas Graikus ir Romėnus, senesniųjų dievų garbinimas išnyko, užėmė vietą nauji dievai, ir juos žmonės garbino. Praamžis, kaip Graikų Kronos, turbūt buvo abelnas visatos dievas, iš kurio prasidėjo arba liko reikalas išrasti, paskirus dievus, Jupiterį, Perkuną.

Prie Praamžiaus gretinosi Praurimė (Vesta, Kybelė) kuri buvo dievė ugnies, ir ją garbino Lietuviai nuo senovės. Jos garbei degė amžina ugnis. Jai ugnį kurendavo vaidilutės, pasižadėjusios amžinai mergauti, o kuri tai peržengė, buvo deginama. Viena iš tokių vaidilutių buvo Birutė, kurią Keistutis po prievarta pasiėmė ir pargabenęs į Naujus Trakus padarė savo moteria. Kada Birutė tapo Jagėlos prigirdyta (Jagėla ir Keistutį nužudė), jos kunas buvo palaidotas po Praurimės aukuru.

Gabijau buvo dievė namų ugniakuro, židinio, ir sergėjo nuo gaisro.

Perkunas (Jupiteris, Zeus, Brahma) buvo viešpačiu perkunių ir ugnies, ir buvo paskirta šventi elikai kur griešnos kojos negalėjo įžengti, tiktai vaidilutės ir krivai tegalėjo ten ineiti. Kuris ar kuri iš ugnies kurstytojų ugniai leido išgesti, patys turėjo būti sudeginami.

Perkunatėlė (Graikų Hera, Romėnų Juno) buvo Perkuno žmona.

Audraputis (Jurių dievas, Neptunas pas Romėnus), kitai taip buvo dar vadinamas Patrimpas, valdė visus vandenis Gelbėjo karuose ir kituose žygiuose, bet ir nubausdavo žmones sukeldamas audras. Jam žmonės aukaudavo net vaikus, nužudydami juos.

Ažerinis buvo tik vietinis, ne abelnas vandenų dievas, kurį garbindavo paežerių gyventojai.

Bangputis taipgi buvo dievas prie vandenų valdymo. Jis vienoms pagelbėdavo kelionėse jūrėmis, kitiems kalbdavo. Buvo taipgi Benkijos jurių dievė Jura, ir upių dievė Upinė, kurias garbindavo žmonės tokie, kuriems buvo arti arba jūrės, arba upės.

Pykulis arba Pragarinis buvo dievas mirties viešpatystės, kur budavo sielos prasikaltėlių po mirčiai. Pykulį žmonės baidydavo šalin nuo negyvėlių. Nijola (kaip Graikų Proseruina) buvo Pykulio pati.

Perkunas, Audraputis ir Pykulis buvo tai traicė vėlesniųjų dievų kaip matėme pas Graikus Zeus, Poseidonas ir Pluto.

Žeminėle, motiną žemės, Lietuviai garbino gana ilgai. Jos šventė buvo rudenyje, kurią apvaikšioti nešdaim į juos ir kitų javų derlių.

Kovas (Persų Kaous, Graikų Ares) buvo karo dievas. Jo meldė lietuviai pasiekimų karuose, ir jam aukavo juodą gaidį ir arklius. Ragutis buvo dievų gėrimų ir valgių, jis buvo linksmumo globėjas, kaip pas Graikus Dionysos. Ragutienė buvo jo žmona ir globėja lėbavimų ir vaisių moterų gymės. Laimė buvo globėja netvirtų dvasioje ir nedorių moterų. J buvo viliojė ir šaltiniu nelaimių tiems kurie pateko intekmėn jos stebėtinu gražumo arba kurias moteris tokiu gražumu apdovanojo. Vieną kartą

Laumė pamačius nuo savo sosto debesiuose gražų jaunikaite ant žemės. Ji nusileidus save juosta žemyn. Jos pasimatymas su tuo jaunikaite turėjo savo pasekmes: ji pagimdė su vardu Meilus. Ji sunų paliko auginti vienai burtininkei Nėrio paupyje, ir pati nusileisdavo ant žemės po tris kartus į dieną žindyti savo kudičkį. Kada augščiausias dievas tai sužinojo, atkakęs ant žemės nustvėrė kudičkį už kojų ir trenkė ant debesio, kur jis ir dabar randasį pavidale Sietyno. Laumėnupjovė krutis ir sukapoje jos į mažas dalis išmėtė po žemę. Ir dabar randamus apvalus piršto pavidalo akmenelius žmonės vadina "Laumės papai".

Laimė buvo tai dievė kurios globai buvo pavesti žemės vaisiai. Tai Romėnų Diana. Jį pasirodydavo žmonėms trejopuose rūbuose: jei turėjo gerai uždėrėti javai, ji buvo apsirėdžius žaliai; jei turėjo buti karas — tamsraudoniai; prieš badą ir marą pasirodydavo juoduose rūbuose. Tada ji buvo vadinama Marų merga.

Lietuva (Zemaičiai ją vadino Zemaite) buvo globėja tautos žmonių, luosybės, santaikos ir meilės, duodavo jiems drąsos ir kantrybės visuose geruose užsiėmimuose. Atmintis apie šią dievę ilgiausia užsiliko Lietuviuose.

Milda buvo dievė meilės, kaip Venus. Kauno apigardose, ant vieno kalno Aleksote, buvo jos aukuras ir gojus. Jos mėnuo buvo balandis, kuriuo pavasario laiku gamta atgyja. Vilniaus kalne, kaip kitos sakmės sako, irgi buvo jos šventvietė. Galingu Mildos pagelbininku buvo jos suns Kaunis, labai mažas sparnuotas dievukas Eros pas Graikus), ir jis galėjo užkirsti meilę ypatas kurioms nieko nepadare Milda. Mildos kunigai turėjo gyduoles, kuriomis gydė meilės ligas, arba pagelbėjo sukelti kituose meile.

Prie tų svarbesniųjų dievų senovės pagonys Lietuviai turėjo dar daugybę kitokių, kurie ni buvo abelni, kiti tik lokaliai, kitų Lietuvos kraštų nepripažinti, nes jiems nebuvo reikalingi. Paveizdam, žvėjimams buvo reikalingi vienoki dievai-pagelbininkai, žemdirbiams kitokie, miškų gyventojams vėl kitokie. Bet didžiuosius dievus visi garbino ir gerbė vienodai, ir bijojo jų visi kaip vienas.

Dievai neapsiėjo be savo atstovų ant žemės, taigi jiems buvo kunigai ir kunigės (vaidilutės), kuriems žmonės nešė gyvulius ir javus aukoms, ir viską kunigai sau sunaudodavo. Ne-tai kada budavo sudeginama visas atneštas aukų gyvulis, tik jo kraujas buvo liejama ant ugnies, o mėšą dievų atstovai išsiekpavo sau.

Lietuviai tikėjo, kad žmonės ir po mirčiai gyvena. Pomirtinis gyvenimas buvo tęsimas pirmojo gyvenimo, tiktai daug gerresnis. Tokį gyvenimą turėjo gerieji, bet blogieji žmonės, jų tikėjimu, budavo sunaikinami. Lietuviai meldėsi: "Duok dieve numirti, bet nepranykti."

Keista kad Lietuviai tikėjo į mirusiųjų vėlių perėjimą į kitus visokus tvarinius. Tokį tikėjimą turėjo ir tulos kitos senovės tautos. Tai yra transmigracija, arba sielos vaikščiojimas iš vieno gyvio į kitą, kuris atsiranda po mirties žmogaus. Yra ir dabar rimtų knygų privedžiojančių jog pasaulyje yra tik tam tikras skaičius gyvybių arba sielų, kurios pereidinėja iš vieno žmogaus į iktą, ir taip pasikartoja gyvenime. Vieną syki žmogus gyvena sakysime Lietuvoje, kitą kur Afrikoje, ar dar kitur. Šis vadinama inkarnacija kur siela vėl užgema kitame kitame žmoguje. Transmigracija yra tai pereidinėjimas į visokus gyvius ir augalus.

K. S. Karpavičius.

Jis labai "darbštus",
Netur "liuso laiko",
Kaip višta perekšlė
Turint vieną vaiką.

Ir liutų j dantis
Gali pažūrėti,
Kaip už geležinių
Grotų jis stovi.

Valgyt pyragą
Ir jį turėti,
Nė kaip neprivalai
To norėti

A. J. Jokubaitis

SANDARA

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
ANTHONY A. TULYS, Editor
V. M. ČEKANAUSKAS, Business Manager.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi būti apmokama iš kalno. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50; Kanadoje ir kitur — \$3.00. Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant: "SANDARA"

327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Redakcijos straipsniai.

KAIP GIMĖ SANDARA.

Begyvenant pamirštame mes praeitį, ir tą, kuri gali būti naudinga dėl šių dienų mūsų vairo keravimino. Kad ir Amerikos Lietuvų Tautinės Sandaros praeitis. Ji trumpa; surišta tik su keliolika metų. Bet kiek mūsų beatsimename tas dienas, kada Sandaros dar nebuvo, kada ji buvo tik pradėjus kristalizuoti? Mes jau pamiršę tāsias dienas. Jei nebutume pamiršę, tai šandie tokių kalbų, kaip bendras frontas, visai nereiktų. Tada gal mes daugiau kalbėtumėm apie Dr. Joną Šliupą, kuriam šiemet sukako 50 metų jo darbuotės. Dr. Šliupas juk yra tėvas Amerikos Lietuvų Tautinės Sandaros.

Pažūrėkime, kaip Sandara gimė, atsiminkime praeitį; gal kai kuriems mums bus į nauda.

Kaip? Dėlko? Per ką Sandara gimė?

Žinome kad lig pradžia pasaulinio karo Amerikos lietuviuose buvo tik dvi partijos, tai klerikalų ir socialistų. Sandaros tada nebuvo. Buvo išsimėčiusių jos idėjos žmonių, bet jie buvo išsiblaškę, neorganizuoti. O kaip tokie jie mažai ir tegalėjo. Jie nepritarė juodiems kunigų darbams; jie netoleravo socialistų raudono vėluoko; jie mylėjo Lietuvą ir troško jai dirbti; bet jie buvo neorganizuoti ir todėl mažai ką ir retai kur galėjo pasirodyti savo darbais.

Reikėjo jiems organizacijos; reikėjo jiems Amerikos Lietuvų Tautinės Sandaros. Tą gerai suprato Dr. Šliupas; neprasčiau tą suprato J. O. Širvydas, Mikas Petrauskas ir keletas kitų ir jie pamaži rengė dirvą tokiai organizacijai. Dr. Drangelis labai teisingai tatau pastebėjo "Lietuvos Žinių" reporteriui, budamas Lietuvoje.

Apie suorganizavimą tokios organizacijos pradėta galvoti jau 1909 m. ir nuo tada pradėta ruošti tam dirva. Smarkiau ir griežčiau prie to sukrusta 1914 m. spalio 1, 2, 3 dienomis. Tai tuomet, kada buvo tas triukšmingas pažangiųjų lietuvių seimas Brooklyne.

Karo likimui ištikus Lietuvą, Amerikos lietuvių išeivija susirupino savo tėvynės ir ten gyvenančių savo brolių likimu. Tarėsi kaip ištiesti savo pagelbos ranką ten į už Okeaną. Norėta priėti prie to, kad visi amerikiečiai lietuviai bendrai galėtų teikti paramą Lietuvai. Bet nebuvo galima susitarti su kunigais. Tada klerikalai šaukė savo suvažiavimą Chicagcje, o pažangūs lietuviai — Brooklyne. Brooklynan suvažiavo arti trijų šimtų pažangiųjų lietuvių, nuo įvairių draugijų atstovų, apkalbėti svarbių reikalų tuo svarbiu momentu. Kai kurie atstovai atvyko seiman su tyra širdimi, su gražiu noru pagelbėti Lietuvai. Bet daugelis ten nuvyko ir tokių, kurie vadavosi savo interesais ir ieškojo progų siekti savo galams.

Tokiais buvo socialistai. Kaip pirmiau, taip ir dabar, tam svarbiausiam momente, kada Lietuva stovėjo ugnyje ir pludo kraujuose, socialistai negalėjo išsižadėti asmeniškumų, negalėjo susilaikyti neieškoję pasipelnimo savo partijai. Tie, kuriems tikrai rūpėjo Lietuvos likimas pasipriešino socialistams. Pasidarė konfliktas ir seimas turėjo skilti.

Su Dr. Šliupu priešakyje išėjo iš seimo apie septyniadešimt atstovų, kurių tarpe buvo ir buvęs "Keleivio" leidėjas Zvingilas su savo žmona. Tas žmogus tuomet buvo idėjinis ir išaukštintas socialistas, bet jis buvo teisingesnis, sąžingesnis už savo draugus ir todėl jis negalėjo toleruoti negražaus savųjų pasielgimo seime.

Suvažiavimą apleidę atstovai, po vadovystę Dr. J. Šliupo, J. O. Širvydo, Račkausko, P. Norkaus, Rimkaus, Dr. Drangelio, Dr. Zimonto, V. J. Šliakio, Dr. Bacevičiaus ir k., susirinko kitą svetaimėje ir vietoje sutvėrė Autonomijos ir Gelbėjimo Fondus. Dr. Šliupas išrinktas fondų prezidentu.

Čia tai ir pradėta nauja partija, nors dar ir ėmė pora metų, kol oficialiai gimė Amerikos Lietuvų Tautinė Sandara.

Tuo pačiu metu sutverta ir Šelpimo Fondas; pirmas socialistų, antras katalikų. Aukos plaukė savais keliais į kiekvieną fondą.

1915 m. atvažiavus St. Šimkui į Ameriką, norėta visi trys fondai suvienyti. Laikyta fondų atstovų suvažiavimas Chicagcje. Gelbėjimo fondą atstovavo Dr. Šliupas, Šelpimo fondą — adv. Gugis ir Tautos Fondą — Dr. Rutkauskas. Bet ir šį kart neprieita prie bendro veikimo. Gugis nenorėjo sujungti fondų berods dėlto, kad aukos buvo norima siųsti per Voronėžo komitetą, kuriame figuravo Yčas, ir dar dėlto, kad prisilaikė vieno dienraščio obalsio "Lietuvai nė cento". Dr. Rutkau-

Apžvalga:

NERIMTUMAS OFICIOZE.

Lietuvos officioze vienas Vygdandas rašo:

"Ypač aš patarčiau lenkams įsidėmėtia Železniaką, kuris vienas išžudė 100,000 lenkų ir turėjo paprotį karti ant vienos šakos lenkų bajorą, lenkų vienuolį, žydą, ir šunį... Železniakio laikai, kurie matė gilius šulinius pilnus vaikų lavonų, neščias moteris su užsiutomis viduriuos katėmis ir paršais, žmones su nulupta oda ir šiem panašius žiarumus, turės butinai atėiti!"

Taip Vygdandas rašo, kalbėdamas Vilniaus atvadavimo reikalui.

"Lietuvos žinios" pastebi, kad talpinimas "Lietuvoje" tokių nerimtų raštų, gali labai pakenkti Vilniaus atvadavimui. Ešą ne tuo keliu Vilnius bus atvadotas.

NEISMANELIAI.

Klerikalų redaktoriai yra tokie xysti, kad net galima jų. Kad nors kuo prisikabinus prie rimtai veikiančių Sandariečių, jie net juokui save išstato. Pavyzdžiui, sugrįžus Dr. Drangelii, mes paminėjome, kad mūsų pirmininkas parsivežė iš Lietuvos gerų įspudžių. "Darbininkas" tuojau padarė šią citatą iš mūsų laikraščio.

"Dr. Drangelis parsivežė gerų įspudžių iš Lietuvos, kur ji labai gražiai priėmė Valstiečiai Liaudininkai ir kiti. Lietuvoje ešą jau jaučiau, negu caro laikais."

Tą ištrauką tuojau pasigavo "Garsas", kurio redaktorius, matyt, neseka psaudos. Ir tie du laikraščiai nori tuo "prirodyti", kad mes "nesusitarė meluojame", aprašydami klerikalų

skas nenorėjo jungti fondų dėlto, kad klerikalai naudojo iš Tautos Fondo 30 nuošimčių savo partijos reikalams. Fondus sujungus ta karvutė būtų jiems užtrukus. Dr. Šliupas gi norėjo fondus sujungti, nes tautininkai nė kiek nesinaudojo savo politiniams reikalams iš Gelbėjimo Fondo, ką parodė atsikaitos. Kuomet kiti du fondai pilnų atskaitų ir po šįandie neišdavė.

Šis nuotikis dar daugiau paskatino vidurinės sriovės žmones organizuotis. Ir 1916 m. sausio 1 d., Philadelphia, Pa., sušaukta suvažiavimas taip tada vadinamų tautininkų. Čia tai ir gimė Amerikos Lietuvų Tautinė Sandara. Am. Liet. Taut. Sand. pirmu prezidentu išrinktas Karuža, vice-prez. Liutas, sekr. Širvydas ir Klimas, izd. Bučinskas; komisijos nariais Dr. Bacevičius ir Vinkas.

Amerikos Lietuvų Tautinės Sadaros tėvas yra Dr. Šliupas.

Per darbus ir pastangas Dr. Šliupo, Miko Petrausko, J. O. Širvydo, Račkausko, P. Norkaus, Ramanausko, Karužo, Vitaičio ir k. tapo sukristalizuoti Amerikos Lietuvų Tautinė Sandara. Vėliau atėjo Sandarai dirbti tokie veikėjai, kai Strimaitis, Dr. Drangelis, Dr. Zimontas, Balutis, garbingos atminties M. J. Damijonaitis, Jurgelinas, Jokubynas, J. Sekys, St. Mockus, Ivas, Šluolis, Kasparaitis ir k.

Reikia priminti dar tas, kad Sandaros pradžia buvo dabar neuprantamai sunki. Nes klerikalai ir socialistai gerai nujausdami savo sriovės pavojų, puolė vidurinės sriovės darbuotojus, nesivaduodami jokia etika. Ardė jie Dr. Šliupo prakalbas, rašė apie tą aušrininką visokių ir negražių prasimanymų, kad tik suardžius to seno ir sekmingo veikėjo planus. Bet visgi tas jiems nepavyko. Dr. Šliupas pasiekė savo. Tad gal tik dėl to likė socialistai dar ir šandie taikosi įkasti mūsų senam veikėjui net ir prie mažiausios progos. Prikiša jam, buk paskutiniaiis metais savo buvimo Amerikoje jis sėbravęs su kuingais ir tt. Kuomet po teisybei nieko panašaus nebuvo. Ten, kur Dr. Šliupas permatė didesnę Lietuvai naudą iš bendro veikimo, jis tarės su kunigais ir kitais. Kaip, pavyzdžiui, Lietuvių Dienoje (Tag Day) vidurinė sriovė rinko aukas bendrai su katalikais. Dr. Šliupas labai norėjo, kad ir socialistai čia prisidėtų. Dr. Šliupas ir Karuža net siulė savo vietas bendram komitete socialistams, kad tik eitu bendrai rinkti aukas Lietuvų dienoje. Bet socialistai, vadovaudamiesi obalsiu "Lietuvai nė cento", atsisakė iėti į bendrą komitetą ir nesinaudojo proga, kurią buvo lietuviams Amerika suteikus.

Šandie didžiama minėtų veikėjų yra jau pasitraukę iš Amerikos Lietuvų Tautinės Sandaros veikimo. Vieni jų jau mirę, kiti apsigyvenę Lietuvoje, dar kiti užsidarę savo privačiam gyvenime. Tačiau Amerikos Lietuvų Tautinė Sandara ne tik gyvuoja, bet ir auga: plečiasi ir tvirtėja. Daugelis jaunesnių veikėjų atėjo į jos eiles, atsistojo prie jos vairo ir varo toliau senesnių pradėta darba. Šitai matydami senesnieji veikėjai, kuriems atsibodo ar šiaip dėl kokių aplinkybių nebegalima aktyvai dalyvauti Amerikos Lietuvų Tautinėje Sandaroje, gali tik pasidžiaugti jaunesniųjų veikėjų gerais norais pastangomis ir darbais ir kur galima tėviškai jiems prigėbėti ir patarti. Taip, kaip tėvas pavedęs savo ukį geram sumui dirbti. Taip ir daro tikrieji Sandariečiai.

darbus Lietuvoje. Girdi, Dr. Drangelis sako, kad viskas gerai Lietuvoje.

Pirmoj vietoj mes norime priminti tiems kunigų laikraščiams, kad mes niekada nėsame niekinę Lietuvos ir puolę jo Valstybės. Kada mes nurodome negeistinus apsireiškimus Lietuvoje, tai mes nurodome tuos, kurie paeina iš kunigų pusės ir kurie lengvai būtų galima išvengti, jei kunigai būtų sugrąžinti atgal į bažnyčias, kur jie ir priklauso.

Antroj vietoj, pasakydami kad "Valstiečiai Liaudininkai gražiai priėmė Dr. Drangelį, kad Lietuvoje dabar yra jaučiau, negu caro laikais", mes dar nepasakome nieko panašaus, kuo rimtas žmogus galėtų remtis prirodymui, kad mes prieštaraujame vieni kitiems. Nes Valstiečiai Liaudininkai yra artimi Sandariečiams partiniu savo nusistatymu ir todėl jie priėmė Dr. Drangelį gražiai. Paskui Lietuvoje dabar gali but "jaučiau negu caro laikais", bet tai dar nereiškia, kad yra pilnai jauk ir nėra nieko taisytino. Juk caro laikais mes neturėjome nei savo kalbos, ne spaudos; dabar oficialiai tariant turime.

Bėda kalbėti su klerikalų redaktoriais, kurie yra taip žemi musmukę prote, ar te "gudriai" apsimate.

KRILOVO SAKMĖ GYVENIME.

Kriiovas turi parašęs vieną sakmę, kur lapė labai laizės šokinėdama apie aukštai kabančias vynuoges. Ant galo, tikrai persitrinus negalėsianti jų pasiekti, pradėjo jas peikti ir kalbėti, kad jai dantys atšiptų, jei ji paragautų vynuogių.

"Naujienos" rašiusios, rašiusios už bendrą frontą ir pamačiusios, kad tikrai nebeprikal-

bins Sandariečių, šitai užgiedojo:

"Mes pilnai galėtume pakartoti prezidento Drangelio klausimą: "Tai su kuo gi turime garbės eiti į bendrą frontą?" Ir, neveidmainiaudami, galėtume atsakyti: "Su Tuliiais, Drangeliiais ir Laukiais mes ne tik tai nematome jokios garbės eiti į bendrą, bet laikome bergždiu darbu net ir diskutuoti tą klausimą." Taigi Kriilovo sakmė pritinka ne tik kaimo bobutėms, bet ir "Naujienu" redaktoriams.

NAUJAS BANDYMAS.

Chicagos socialistų dienraštis bandęs tą, bandęs tą pasinaudoti iš Sandariečių, galop sugalvojo ir dar vieną "skymą" Sandariečius "suerzinti". To laikraščio editoriale dabar jau taip deklamuojama:

"Neapkęsdamas socialistų, p. Tulys užmiršo net paprasčiausią padorumą linkui savo partijos narių. Tai gryno partinio fasatizmo pavyzdys.."

"Kadangi rimtesnieji Sandariečiai kažin kodel vis nutylėdavo ir nusilenkdavo savo redaktoriaus ir jo artimų sėbrų smarkavimams, tai pastaruoju laiku daugeliui žmonių ėmė rodytis, joguei visa Sandara susideda tik iš Tulių, Drangelių ir Laukių.."

Koks "padorumas linkui savo partijos narių užmirštas?" Pranešimai iš Lawrence, Mass., apie kuriuos tas laikraštis paisto, yra tilpė "Sandaroje", bile vienas juos gali rasti. Nebuvo taipinta organe tik gryna agitacija, kuri rodėsi redaktoriui, esanti kenksminga Sandaros partijai.

Kam "ėmė rodytis, joguei visa Sandara susideda tik iš Tulių, Drangelių ir Laukių?" Socialist-biznieriams? Ir ne kam kitam.

Rimti Sandariečiai gerai žino iš ko Sandaros partija susideda ir, žinoma, nekreips domės į tokiuos piepalus.

Kadangi Dr. Drangelis yra Sandaros prezidentas, o p. Tulys "Sandaros" redaktorius, p. Laukis vėl "Varpo" redaktorius, tai tam dienraščiui pradėjo sapnuotis, kad gal jam pavyks sukirstinti Sandariečius prieš tuos žmones. Jei tas pavyktų, tai socialistai, žinoma, galėtų kai ką pasinaudoti iš Sandariečių. Bet veikiausiai ir tą p. Grigaičio skymą vėjai nusinėš, kaip jau daugelį jų nusinėšė.

Prie naujų darbų einant.

Bendro fronto klausimas paskutiniaiis organo numeriais paaikšėjo Sandaros naudai. Reikalinga pastebėti tai, kad Centro Valdyba buvo kur kas lengviau prie organizacijos tikslų laikytis, kuomet senesnieji Sandaros veikėjai su savo opinija atėjo juos nusistatymui į pagalbą. Stengsimės atėity laiko negaišinti. Iš savo pusės linkime bendro fronto ieškotojiam nustot "žirniais į sieną barstyti" ir įmtis darbo.

Su šiuo mėnesiu Centro Valdyba pradeda vykinti savo metinį darbų programą, priimtą C. V. paskutiniame susirinkime, rugp. 16-17 dd. Bostone. Lai Sandariečiai nenusistebi, jei mes drįstame pasakyti, kad to programo pravedimui paskirtu laiku yra reikalinga daugiau, negu Sandariečių bendras frontas. Tokia fronto, kokį gali ir duoda Sandariečiai, mums nepakanka. Mes stengsimės, ir prašome visų Sandariečių, ypač veikėjų, sutvirtinti bendrą frontą su Sandaros rėmėjais ir taip vadinamais bepartyvais, darbe gavę šrdingos paramos, Jie visi yra artimi mūsų idėjai, tik mes stengkimės buti artimi jiems.

Centro Valdybai bus malonu dirbti ir jų energija nuolatos augs, jei komistų nariai ir kuopų viršininkai su nariais, gavę pranešimus ir darbų paskirstymus, greit atsilieps su darbu.

Dabar visi prie Sandaros fronto!

Centro Valdyba.

Per šerengą

Kaip pasilaiko bimbizmas. Uja kaip ant vilkų. Naujas kirvis ir spatas. "Negramotnas" menadžeris. Ir dabar dar be "redžisterio". Stoka pinigų neįsteisinama.

RAŠO PROLETARAS

¶ VĖLIAUSIOMIS žiniomis iš Brooklyno bolsėvikų generolas Bimba tapo vėl išrinktas delegatu į darbiečių konferenciją. Jis ir kiti jo pakalikai tapo išrinkti smurto keļu, nes beveik pusė brooklyniskės darbiečių kuopos eina prieš bimbizimą. Opozicijai vadovauja Bovinas, Jankaitis ir Undžienė.

Pasirodo, kad bimbistai buvo sudarę savo tvirtą mašineriją, atkaklesnę dar ir už demokratų bei republikonų politines mašinerijas, kurias bolsėvikai visuo met taip labai smerkia. Buvo specialiai suvadinti ir kuopos susirinkimus visoki ir iš visur žmonės, kure daugiau nieko nedarė, kaip tik kėlė rankas balsavimui už bimbistus.

Tiktai šitokiu budu bimbistai ir pasilaiko dabar.

¶ VISAS Brooklynas dabar kalba apie tai, ką rašoma apie bimbistus "Sandaroje". Ant Bimbos ir Vidiko ūjama lyg ant kokių vilkų. Kaip tik pasirodo Bimba "Laisvės" spaustuvėj, tai zeceris Balčūnas ir kiti tuoj šaukia prie darbo, kad pagelbėtų formas nunešti į sklepą. Sako, tu vistiek neturi ką veikti, tai gali mums padėti. Zaperiackas dabar liepia Bimbai ir Vidikiui, kad jie pagelbėtų laikraštinę popierą suristi į sklepą. Sako, parodykit, kad jus esat tikri darbo draugai, o ne tinginiai.

Tatai ypatingai taikoma Bimbai, kuris anais metais savo prakalbose "prycino", kad ešą, reikalinga idant mūsų darbininkiškių laikraščių redaktoriai ne tik rašytų, bet ir malkas nesibijotų skaldyti ir kitus fiziskus darbus dirbtų.

¶ "LAISVĖS" menadžerius Undžius jau nupirko naują plieninį spatą ir gerą kirvį. Kai ateis žiema, tai pristatys Bimbą ir Vidiką nukasti sniegą nuo "savidkovų", taipgi privers prikapti malkų pakurenimui pečiaus spaustėj. Aš pats mačiau "Laisvės" namo kieme randasi devynios galybės lentų ir rastagalių. Jeigu Bimba juos visus sukapos, tai aš ji pripažinsiu kaipo darbštų žmogų.

¶ NESENAI "rezignavo" "Laisvės" menadžeris Aleksis. Apie jį butinai reikia tart žodis, kitas. Tai buvo typtas bolsėvikų viršininkų: tinginys, ir kvailias žmogus. Apie menadžerystę tiek nusimanė, kiek ilgaveidė apie debesius. Vyras ne tik kad angli kalbos nemokėjo, bet nei lietuviškai tikrai nemokėjo nei kalbėti, nei rašyt. Paprasčiausias "Laisvės" zeceris taisydamas jo parašytus plakatus. Aišku, kad tokias asmuo biznio valdyti ir tobulinti negali. Taigi vyras "rezignavo".

Girdėjau, kad su didelėm ce remonijom ir munšaino pokiiliais jį laisviečiai išleido. Jis, mat, buvo geras bosas, — nieko nesuprato, tai kaip kas norėjo, taip sau dirbo.

Bolsėvikai gabesnių žmonių neturi. Visi jų mendžeriai tokios rušies.

¶ BEJE, kada "Laisvė" įsigys ofise pinigų "redžisterj"?

¶ PEREITĄ pavasarj man teko buti Chicagcje ir dalyvauti bolsėvikų suvažiavime. Ten aš patėmijau, kad žmonės sviete turi labai daug pinigų ir galima gauti tuos pinigus iš jų labai lengvai, jeigu tik žinotum, kaip prie jų priėti. Vieni siulė šimtus kiti iki tukstančio, kad tik būtų "Vilnis" dienraščiui. Apsukrus amerikonas biznierius butų ten juos apvalęs. O tai pavyzdis ir kitų laikraščių leidėjams, kad pinigų stoka prie laikraščio — neįsteisinama.

KAZYS IR DĖDĒ

— Čali, aš dar kartą atėjau pas tave pasikalbėti apie "Darbininko" dingusį kryželį iš antgalvio.

— Taj ko gi dėdė nori žinoti?

— Aš noriu, vaike, žinoti, kas iš tikrųjų atsitiko su kryželiu. Mat praeitą savaitę aš mačiau, kaip ties juozapiečių namu įskasė didelę duobę. Iš pradžių ją iškasė kryžiai, o paskui padarė keturkampę. Ir iškasė labai giliai. Tad aš nesuprantu, kokiomis išrovimais tas padarėta. Ar tik dėl fonų, ar su tam tikru reikalu? Jei ten norėtų pakasti musų gazietos kryželį, tai aš nesuprantu dėl ko toki didelę ir gili duobę reikalinga. Paskui aš ir tu nesuprantu, kam reikėjo išmesti kryželį iš musų gazietos antgalvio?

— Ta duobė, dėdė, buvo iš kasta ne dėl jų kryželio. O dėl kryželio išmesta iš jų gazietos tai žino jų naujas narys "dzimdzis" kuris tikrenybėje yra bedievis ir todėl prisiskęs prie jų sosaidės sulėstuvų joms padarė.

— Ar iš tikrųjų taip galėtų būti? O aš štai ką girdėjau:

— Ką gi dėdė girdėjai?

— Aš girdėjau kad Gudienė sapnavo sapną.

— Taip.

— Aš girdėjau kad jai prisapnavo aniolas Gabrielius ir pranešė, kad ji pasakyti musų sosaidės vadams išimti kryželį iš musų gazietos antgalvio.

— Ir dėl ko gi, dėdė?

— Dėl to, Čali, kad kur eina kryžius, ten tur eiti ir teisybė.

— Tai, dėdė, nori pasakyti, kad jų gazietoj neina teisybė.

— Žmogus yra griešnas vaikelis, ir dažnai jis paslysta tai šen, tai ten. Paskui, mat, dabar bedieviai taio pradėjo puliti musų sosaidę, kad kartais tenka ir ką prasimantų pasakyti apie tuos griešnus žmones. Kitaip ir negalima, o paskui visas svietas pavirstų į bedievius ir kas tada būtų, vaikelis.

— Bet teisybė, dėdė, yra galiausiai kargas. Geri žmonės prisilaiko teisybės ir laimi kovą. Taip daro ir Sandariečiai: jie prisilaiko teisybės ir todėl jų partija auga ir plečiasi; todėl žmonės rašosi prie Sandaros ir lanko jos patengimus.

— Jau tu savo partijos nebagaslovink, vaike. Aš žinau, kokią ji yra. Ji bedievių partija.

— Tebuna ir bedievių, bile tik gera. O kur yra geras, ten yra ir Dievas. Todėl ji negali būti bedievių partija. Jūs juozapinė sosaidė tai jau bedievių, nes joje nėra nieko gero. Taj ir patys jau pamatėte, nes jau gėda jums laikyti kryželį prie negerų daiktų.

— Kryželis, vaike, turi savo vietą, o gazietą — savo.

— O kodėl jūs to nežinojote iš karto?

— Mainantis laikams, Čali, reikia pamainyti ir gazietą, ar ne?

— Tai vadinasi, jūs taikotės prie laiko, ar ne?

— Taip visi daro, vaike.

— Taip, bet ligšiol jūs sakėte, kad jūsų nieks nesimaino, kad kaip buvo taip ir amžinai pasiliks.

— Taj buvo klaida, vaike.

— Ar dabar jau matote ją? — Tai musų biznis, Čali.

— Aš žinau, kad tai jūsų biznis, bet neprivalėtų būti jūsų biznis mulkintis nesusipratusius darbininkus. Juk darbininkai nėra kalti, kad jie neturėjo progos apsišviesti. Darbininkus reikia mokyti tai, kas yra teisybė, kas yra gera ir išmintinga. Bet ne pasakoti jiems nebūtų daiktų, ne baidyti juos pragaru ir kitokiais ismislais. Jei jūs kalbėtumėte darbininkams teisybę, mokytumėte juos tik tai, kas yra gera, tuomet jums nebūtų gėdos ir kryželio laikyti savo gazietoj. Bet dabar, kada pasakojate jiems neteisybę, tai ir patys susigėdote kryželio ir išmetėte jį iš savo gazietos. Tas yra labai negražu jums, juozapiečiai, bet ką padarysi, kad jūs taip akiai tikite ir sekate paskui kunigų skvernus. Jums reikia gero bizno už jūsų kvailystę, dau-nieko.

— Vaike, tu kaž ką pradėjai kalbėti, aš nebeklausau daugiau tavęs. Aš einu pas kleboną išsispaviedoti. Gutbai.

— Sudiev, dėdė.

GRAMATIKOS KLAUSIMAS.

Aštuntos graidės mokinė Anelė šiaurūsaitė priejo, pragai pasitaikius, "Darbininko" redaktorių ir klausia:

— Malonu tamsta, meldžiu paaiškinti man, kokių taisyklių tamsta prisilaikai rašydamas daiktvardį "klausias", kuris pereina iš infinitivio veiksmazodžio "klausti"?

— Kodėl? — nieko nemanydamas paklausė redaktorius.

— Tai, kad vis tamsta rašai "klausymas" ten, kur reikia rašyti "klausias". Man rodos, kad "klausti" ir "klausyti" yra du griežtai skirtingi veiksmazodžiai, lygiai, kaip "klausias" ir "klausymas" yra du skirtingi daiktavardžiai.

— Aš nesuprantu, ką tu kalbi, dukrelė, — pastebėjo redaktorius ir nuėjo sau. J. K.

Kodėl reikia būti Sandariečiu?

straipsnių, gvildenančių Sandariečių spaudoje mažai rėičių teoretiškas idejas. Pasitenkinama posakiais, kad esu Sandarietis, arba liberalas, ir gana. Bet kodėl tu Sandarietis, kodėl tu nenori būti socialistas, ar komunistas, ar klerikalas? Paviršium žiurint, tokie klausimai, regis, juokai, bet giliau pasiklausus savęs, retas, kuris patenkinama atsakymą suras. Gal tautininkai perdaug myli laisvę ir todėl nenori savęs varžyti politiškais programais ir "credo" formulomis? Nenori užimti vietos tautininkų teoretiko, bet šiame straipsny-pagvildensiu, kodėl Sandarietis darbininkas negali eiti ir pasitikėti socialistais.

Prma 1914 metų žinome, kad socialistinis judėjimas buvo stiprus Europoje ir stiprus pas Amerikos lietuvių. Darbininkų masės tikėjo socialistų vadams, kuomet tie skelbė busintį galą kapitalizmo tvarkos, kuomet kvietė darbininkus būti pasirengusiais bile valandą paimiti politiškos valdžios vadeles iš savo rankas, ir užvaldyti fabrikus bei kitas pramonės įmones. Lietuvos kaimiečių vaikiai, Amerikoje tapę darbininkais, mielai klausė lietuviškų socialistų vadus. Prie socialistų prigulėjo net tokie vėliau tautininkais virstę žmonės, kaip P. Nor-kus, V. Račkuskas, S. Vitaitis, J. O. Širvydas, net "Darbininko" redaktorius Gud. Matyt, kad socializmas turėjo pitraukimo jėgos.

Bet jau pirm 1914 metų daugelis pradėjo abejoti apie jį. Paprastai vargai ir gyvenimas parodo vertę bile daikto. Peilio aštrumą pažinsi juo riekiant. Bile peiliis kisieliu piasu, bet reikia gerų asmenų kietmedžiū. Karas buvo tuo ketmedžiū, kurį bedrogdamas socializmas sugriuvo ir atraukė išmintingėnes spēkas prie kitų partijų. Socialistas Mussolini, buvęs redaktorius Italijos socialistų vyriausio dienraščio, "Avanti", šiendie yra galva kumščio diktatoraus. Francijoj Briandis ir Millerandas liko konservatai. Anglijoj MacDonaldas nedrįso vykinti nors mažos dalies socializmo programos, kada buvo valdžioje. Vokietijoj socialistai sukisė baslius į socializacijos ratus ir sustabdė jų bėgimą. Kodėl?

Sunku į tą klausimą kitaip atsakyti, kaip tik tvirtinimu kad socializmo vadaai pamatė, kad socializmas įvykdyti gyvenime negalimas. Jo tvirtinimas, kad tik vieni darbininkai "giluoja" šiame pasauli, klaidingas. Jo teorija, kad tik vieni darbininkai turi valdyti pasaulį, gyvenime pasirodė šlūba. Ir šiandie socialistų tarpe viešpatauja susiskaldymas jėgų (net Klaipešdos socialdemokratų negali susitarti su Lietuvos socialdemokratais). Socialistai visur nusiminė, apsilvė savo teorijomis ir spēka. Karas galutinai parodė, kad socializmas yra negyva spēka. Kur tik jį priėjo prie valdžios, ten turėjo pasitraukti. Net Rusijoje kraštutiniai socialistai (komunistai) pripažino, kad pasaulio revoliucija tai neįvykdomas sapnas, kad socialistai neturi ga-nėtinai jėgų ir išminties socializmo principais vartyti fabrikus ir prekybą, arba prekių apsimainymą. Grįžtama prie kapitalizmo principų, kad ir vadinamų valstybiniu socializmu. Tas sukėlė nusiminimo visuose socialistuose ir darbininkai nuo jų atšalo. Dekretai ir skambūs žodžiai, užgriebimas fabriku ir diktatoraus, neiškasa nei anglių, nei pasiuva čebatų. Todėl darbininkams lieka tik unijos, kurios vienos gali iškovoti darbininkams geresnes darbo sąlygas ir išreikalauti iš valstybės apsaugančių įstatymų. Taipgi lieka vykdyti principus valstybinio socializmo, kuris eina pavardu "suvisuomeninimo", arba nacionalizacijos svarbesniųjų pramonės šakų, taip vadinamų "sunkųjų", arba "pamatinių" fabriku: plieno liejyklų, angliškasyklų, gelžkelių, ir taip toliau. Tas viskas yra Sandariečių programe.

Darbininkai dar nėra "visas teatras" šiame pasauly. M. gyvename miestuose, dirbame fabrikuose, skaitome miestuose leidžiamus laikraščius bei knygas, ir misliname, kad miestai tai pamatas viso gyvenimo. Bet senovės Romoje gyveno milijonas žmonių, buvo bankai, kaip dabar, buvo krautuvės ir miesčioniškas gyvenimas. Be kur šiandie jysai? Visi miestai rimo ant žemės ukio: ant ukininkų-farmerių. Po karo visoje valstybėse išnyko dvarponiai ir dvarai (monarkizmo ramščiai). Visur auga skaičius vidutinių ūkių, kurie gal nėra toke produktyv, kaip dideli, centralizuoti ir mekanizuoti dvarai, bet patenkina kaimiečius. Miestelėnai dar valdo tuos kaimiečius, krauna jiems takas, melžia per tarpininkus-perkūpius, verčia sunkiai prakaituoti dėl kelių centų nuo ryto iki vakaro. Tas tiesa, kaip Rusijoj, taip Lietuvoje. Bet kada nors kaimiečiai atbus ir paims savo dalį valdžios. O kaimiečiai nėra socialistai. Išnykus dvarponių luomui, jie bus rėmėjai demokratių respublikų. Rusijoj 1917 metais kaimiečiai ir iš kaimiečių sudarytoji caro armija pasirodė karščiausiais revoliucionieriais vien todėl, kad jie troško taikos ir žemės. Iš visų partijų tik bolševikai turėjo drąsos be jokių atodairų eiti prie tų tikslų. Todėl jie tapo Rusijos viešpačiai. Bet kaimiečiai, gavę žemės, virsta konservatyviausiu elementu, ką parodo Francijos ūkininkai, kurie kei šimtai metų atgal degino dvarus ir žudė dvarponius, o dabar yra tvirtiausis ramstis prieš radikalus.

Todel Amerikos Sandariečiai gerai daro, remdami Lietuvos valstiečių liaudininkus, skaitydami juos savo bendramiečiais, nes Lietuvos valdžios ateitis yra valstiečių-ukininkų rankose, ne socialdemokratų. Dabar kaimiečiai yra suskaldyti tikybiniu klausimu: jie sudalinti į katilikus ir "bedievius". Bet sunkios mokėstys, miestelėnų valdininkų išnaudojimas ir panaberija, greitai juos pamokins susiburti ekonominiu pagrindu, o ne tikybiniu.

Atsivergiant į tą visą, teisingas yra pasakymas dabartinio Sandaros partijos prezidento Drangelio, kad "geriausia dirbti Sandarioje". Sandariečiai stoja už nacionalizaciją tokių dalykų kaip gelžkeliai, elektrikaunės, miškai, stoja už unijas ir pragyvenimo algą darbininkams, be išvisokią jų apsaugą darbuose. Jie stoja, per valstiečių-liaudininkus Lietuvoje, už sveiką Lietuvos gyvenimo spēką, kuriai ateity lemta suvaidinti didesnė rolę. Kaip p. Makauskas, išvažiuodamas, yra taręs šių žodžių rašėjui: "Socialdemokratai Lietuvoje neaugis, ir gal mažes, o mes, valstiečiai, dvarus išdalinus, augsimė". Sandariečiai stoja į tikybos laisvę ir tuomi neužgauna religijų. O stodami į atskirimą bažnyčios nuo valstybės, jie stoja už sveiką pricipą, kuris išgalėjęs daugely žalių ir išgalėš Lietuvos su laiku.

Štai kodėl Sandariečiams yra išrovimas būti Sandariečiais. Jie visur eina su sveikoms spēkomis, kurios sutinka su gyvenimo reikalavimais. Budami Sandariečiais, jie eina su šiame šimtmeti išbujojusia nacionalizmo spēka.

Reikėtų Sandariečiams tik daugiau energijos propogandos srity: remiant savo laikraščius ir spaudą, dalyvaugant kultūrinėje TMD, organizacijoj, veikiant draugijose ant vietų ir darant spaudimą ant giminių Lietuvoje, kad rentų valstiečių partija.

V. Širvydas.

Vilnius ir spalio 9 d.

Vilniaus Vadavimo Komiteto Pranešimas.

Neužilgo ateis Spalių 9 d. Ji primins mums kaip penkeri metai atgal Lenkų legionai Želgovskio vedami veidmainingai puolė Vilnių ir užėmė jį po krūvino susirėmimo su neskaitytina musų kariuomene.

Prisiminiams šio pppaprasto visoj istorijoj įvykio, neabejotina, sukelis Amerikos lietuvių tarpe ne tik liudiesio arba pasipiktinimo jausmą, bet taipgi ir didesnio pasiryžimo kovoti už atvadavimą pavertgoisos Spalių 9 d. musų sostinės.

Vilniaus Vadavimo komitetas yra nutaręs rengti toje dienoje eilę masinių mitingų, kur bus aptariama dabartinė Vilniaus krašto padėtis ir jo pasiliuosavimas. Bet tsizvelgiant į momento svarbumą, reikėtų, kad ir visi Amerikos lietuviai ir jų organizacijos smarkiai pajudintų Spalių 9 d. musų sostinės klausimą ir dar sykį tartų visam pasauliui, jog jos mes neišsižadėsim.

Mūsų iki šiolej darytos pastangos nenuėjo veltui. Neskaityt medžiaginės paramos Vilniaus lietuviams, kuri davė galimybės išplėsti okupuotam krašte kulturni ir tautinį veikimą. musų nuolatiniai protestai prisidėjo prie to, kad šiandie Vilniaus padangėse jau aiškiai patsebima netolimos laisvės aušra. Ir jeigu teityj visi lietuviai atsakančiai pasidarbuos, tai neužilgo galėsim pasakyt: "Spalių 9 diena tēmė iš Lietuvos Vilnių, bet Spalių 9 dieną jį ir vėl paliosavo".

Vilniaus aVdavimo Komitetas todel norėtų nuoširdžiai pakviest visus Amerikos lietuvius panaudoti Spalių 9 d. savo sostinės vadavimo reikalams. Šaukime masinius mitingus, organizuokime paskaitas, kelkime Vilniaus klausimą savoj ir kit. tautų spaudoj, žodžiu nepraleiskim progos, kad pareikšti, jog Vilnius priklauso ne kam kitam, bet Lietuvai.

Vilniaus Vadavimo Komitetas. S. Kodis, pirmininkas, M. Vaidyla, sekretorius.

PREZIDENTO SARGAS IKALINTAS.

Vienas Prezidento Coolidge sargas, marinas, tapo karinio teismo teismu įkalintas dviejems metams kalėjiman už nepildymą savo pareigų.

GRAŽIUOLIŲ PAVEIKSLAI

Kitam "Sandaros" numery tilps gražuolių paveikslai. Laukite kito numerio.

Treskunoff Studija

PADARAU GERIAUSIUS PAVEIKSLUS

Fotografuoju Veselijų, Piknikų, kas kokius tik nori už prieinamą kainą

TRESKUNOFF STUDIO, 130 Main St., Ansonia, Conn.

Parsiduoda Studija

Gera studija ir geroj vietoj, biznis išdirbtas per 25 metus, pardavimo priežastj suzinosit ant vietos, kreipkitės laišku arba asmeniškai pas:

V. N. Agt., 102 LIBERTY STR., Ansonia, Conn.

JAPONIJOS PROTESTAS.

Šiomis dienomis Japonijos valdžia pasiuntė protesto notą Contono valdžiai, Kinijoj, už tai, kad kiniečių kareiviai pašovė tris japonų jureivius, kurių vienas mirė.

NEPAPRASTUMAS.

NEW YORK. Rugpiučio 27 d. Čionai vienas Leonard Biggs, Gaunt and Co. manadžeris, gavo divorsą nuo savo pačios kaip viena po pietų, ir su kita, Frances Caverly, paėmė šliubą, kaip šešios vakare.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Jaunam Sandariečiui, Worcester, Mass. Eilės netinka. Dr. L. Graičiūnai. Negalėsim sunaudot. Prašome rašyti apie sveikatą. Politika tegu politikai rupinasi.

Dr. COHAN

DENTISTAS

Ex-Ray Specialist, antros durys nuo City Hall. ANSONIA, CONN.

Lattanzio Studio

Pasidaryk gerą ir gražų paveiksli.

Mes darome puikiausius paveikslus veselijų (vestuvių), piknikų ir kas tik kokių reikalauja. Studija atbiara dieną ir naktj, visada gausite mandagų patarnavimą.

43 BRIDGE STREET, Ansonia, Conn.

Geriausios Siuvamos Mašinos.

Geriausios siuvamos mašinos SINGER SEWING MACHINE ant išmokėstų \$3.00 į mėnesy. Taipgi mainau seną ir rokuoju už seną mašiną \$10.00. Gera proga visoms moterims turėti naują siuvamą mašiną.

287 MAIN STREET, Ansonia, Conn. Tel. 89-4

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignatolas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa

L-I-E-T-U-O-V-I-S

DAKTARAS (gydytojas) IR CHIRURGAS (daro operacijas). OFISA VALANDAS:

Nuo 9 iki 11 A. M. Nuo 2 iki 4 P. M. Nuo 7 iki 8 P. M. Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIŠ Gyd. Reumatizma, Ranku Kojų, Nugeros skaudėjima, Šaltis, Ranku, Kojų, tipima. Dusuili Galvos skaudėjima, ir teip visokiūs skaudėjimas (tik ne romas).

Tukietiniai žmoniu yra išsijude o milijoni dar nežino apie tai Deksnio Galingą Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati averis su lig naudos gydymo.

Kaina 75 centai, \$1.50 ir \$3.00 ir 10 centu extra už persiuntima.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKSNIO NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co. 518 MAIN ST. BOX 352 HARTFORD, CONN. U. S. A.

NADAS RASTENIS

ADVOKATAS. 700 West Lombard Street BALTIMORE, MD. Telefonai: Ofiso: Calvert 5896 Buto: Gilmer 0361

TELEGRAMINĖS PINIGŲ PERLAIDOS 50c.

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo sistemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 60 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVONĮ 3 AR 4 DIENAS

Sulyg greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybės išmokėti kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 60 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto įlaidos:

100 litų \$11.25	400 litų \$42.50	700 litų \$73.25
200 litų 21.50	500 litų 52.75	800 litų 83.50
300 litų 32.00	600 litų 63.00	900 litų 93.75

Money orderius reikia pirkti ant varde

NAUJIENOS 1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Lietuviai Amerikoje

LAWRENCE, MASS.

Ivairios žinėlės.
M T H T H T H T H T H
Bendros prakalbos įvykusios rugpj. 21 d. nusisekė vidutiniškai. Šiuose sunkiuose bedarbės laikuose aukų surinkta \$37.34. Moterų Birutės Klubas įdėvė \$10.00, dar viena draugija pažadėjus \$50. Nuo bendro pikniko, įvykusio rugpj. 23 d. pelno liko \$71.04. Taigi pasidarys suvirš šimtinė Lietuvos laisvės draugams. Bolševikai su klerikalais įvairiais būdais kenkė ir boikotavo, bet tas jų darbas mažai tekenė: jau jų balso žmonės nebeklauso.

Keletas mėnesių atgal vietos gyventojas K. Steponavičius (Stevens) kontraktorius, gavo iš Rusijos laiška, kuriame reikalaujama nuo jo suvirš septyni šimtai dolerių už literatūrą, kuri buvo siunčiama iš bolševikijos Amerikon. Bet čia matyt padaryta klaida, sumaišyta asmens. Atskaitos turėjo būti įduotos tam asmeniui (K. Steponavičiui), kuris gyveno Cliffside, N. J. Atskaitose pažymėta, kad nemokėta Amerikon lietuvių bolševikų už literatūrą nuo 1922 metų iki dabar.

Prieš pat Bendrąsias prakalbas (rugpj. 21 d.) vietos klerikalai parengė prakalbą. Skelbė, kad bus kun. Šmulkštys. Nors jie gerai žinojo, kad šmulkštys trankosi Mich. ir Ill. valstijose, bet kad pritraukti daugiau klausytojų reklamavo šmulkštį. Prakalbos įvyko bažnytinėje salėje ir kalbėjo "artistas" Dikinis ir P. Gudas. Tema prakalbų jau žinoma: abu keikė pirmėivius ir ragino, kad neitų klausyti protesto bendrose prakalbose. Bet vistiek į protesto prakalbą susirinko suvirš 300 asmenų. Ir visi atidžiai klausė kalbėtojų ir juos tankiai palydėdavo delnų plojimais.

Sandaros Partijos 12-oje kuopoje priklauso visį darbininkai, išskyrus tik 3-4 biznieriūs. Kuopą sudaro apie 30 stiprių, idejai atsidavusių narių. Apie 20 narių ne taip darbščiu, bet jau pradedančių dirbti. Taigi, kuopą sudaro apie 50 narių. Ir jei tik šia žinia visi nariai pasidarbūs savo kultūros darbui ir idejai, tai daug naudos padarys mūsų žmonių apšvietimui ir gerovei. Neprigulincios prie kuopos, bet simpatizuojančius Sandariečių darbu asmenis, kuopiečiai Sandariečiai maloniai prašo prisirašyti prie kuopos ir tuomi dar papildinti Sandaros kuopą ir kartu visiems išvieno dirbti. Be abejo "Sandaroje" rasite kuopos valdybos pranešimus apie laiką ir vietą susirinkimų.

WORCESTER, MASS.

Bolševikų nelaimės.
Čionai bolševikai turį "apšvietos bendrovę", bet geriau tiktų, jei jie vadintų ją "mėnulio sviesos bendrove". Šią vasarą toį "bendrovę" jau kelintą kartį kilo "revoliucija" ir buvo nemažai kraujo praliejimai. Kelios savaitės atgal bolševikų prezidentas buvo apskūstas už primumšimą moters. Kitas vėl užmušė akinius bolševikui, ūkuris vadinas save "John Matt".
Rugpj. 23 d. j piknike vėl įvyko baisios muštynės, tokios, kad net policija turėjo pribūti. Tat atsitinka pasikartotinai, bet kažin kodėl "Laisvės" korespondentai, Jočius ir Mikela tis nepraneša tų svarbių žinių apie savo tavorščius savo organe? Slapuks.

CHICAGO, ILL.

Socialistų ir bolševikų sorkės. Rugpjūčio 23 d., Jeffersono giriose LSS. VIII rajonas turėjo išvažiavimą. Padaužų "Naujienose" buvo labai garsintas tas išvažiavimas, bet ji atsilankė tik keli socialistai. Dėl to ir "garsieji" kalbėtojai pabugo pasirdoyti. Kalbėjo tik vienas Dr. Montvydas, kurį labai sumaišė vienas bolševikas ką ten užklaudasimas apie nusikriaustą senelį ir subankrutintą aptieka. Socialistus linksmino "Interna-

cionalo" dainos. Jų "skoda" užbaigė vienas bolševikas, kuris tuojau pristatė savo "kalbėtoją", kuris pasakojo, kad čia reikia užtraukti ant darbininkų vargas. Nes, girdi, kitaip čia negalės įvykti revolucija. Kibo į kailį ir socialistams.
Buves.

WORCESTER, MASS.

Mikės biznis kasdien blogėjās. Siemet jis ir pikniko jau nebegali surengti, nes negauna darbininkų. Sandariečiai jam nebe padeda. Bet visgi jis nenustoja vilties ir mano, kad jis galės sūfulinti Hartford, Conn. Sandariečius.
Čia atvažiuoja du nauji biznieriūs, tai Neviackai. Vienas žada atsidaryti auksinių daiktų krautuve; o kitas — spausuovė ir užsimti agentūra.
P-lė I. B. Saliniutė grįžta iš Italijos, kur ji gavo iš Muzikos mokyklos diplomą.
Dr. Puskunigis vėl sugrįžo į Worcesterį.
Koresp.

BRIDGEPORT, CONN.

Mūsų biznieriūs, rėmėjai verti mūsų pagerbimo.

Ne visur lietuviū biznieriūs prisideda prie lietuvių tautinių darbų, taip ir pas mus ne visi yra gerais rėmėjais tautinių darbų. Iš visų mūsų kolonijos biznierių galime pasakyti, kad šie biznieriūs stovi arti visuomenės ir ją paremia, tai Adomas Zakaras, valgyklos savininkas. Kitas geras lietuvis irgi užliko restorana, t. y. Juozas Tamašūnas, Kazimieras Bakunas, yra bučerninkas. A. Jakubiūnas ir J. Chapskis — aptiekoriai. Šie visi lietuviū biznieriūs verti paminėti mūsų visuomeni, nes pas juos kiekvienas žmogus randa gerą ir teisingą patarnavimą, taipgi ir patarimus veltui.

Mes lietuviū tankiai buname apskaitinti mūsų biznieriūs už nerėmimą jų, tačiau reikia nepamiršti tą, kad ne visi mūsų lietuviū biznieriūs gali užsitarauti visuomenės parėmimo. Šitame klausime gali buti aiškū, kad kurie lietuviū yra prielankūs visuomeninių lietuvių kolonijos judėjimui, tie ir gauna paramą iš visuomenės. Tai mano teisingas pastebėjimas mūsų biznieriūms, kurie dėjuoja, jog juos neremia sąviškiai.

Abelnas lietuvių veikimas.

Abelnas veikimas mūsų kolonijoj yra mažas, daugelis lietuvių yra nutolusių nuo tautinio judėjimo, suamerikonėję, kiti šiaip jau nutolę. Draugijų susirinkimuose mažai narių dalyvaujami, tautiniai kultūros darbai yra apleidžiami, žodžiu sakant, viskas apmirę. Tiesa, vasaros laiku žmonės myli išvažiuoti į laukus išėtis, ar maris maudytis, bet rodos šis paprotys jau perdaug įėjo madon, reiktų daugiau veikimo, negu tingėjimo.

Sandariečių veikimas ir susilpnėjės.

Vietos Sandariečiai taipgi mažai veikia, tačiau iš pasikabėjimų su kuopos viršaičiais teko pastebėti, kad žadama veikimą pradėti kaip tik oras atvės. Pereitais metais, Sandariečiai buvo surengę keletą sceniškų veikalų ir šiaip pramoų, nežinia ką pradės šiais metais. Bolševikai pas mus rimtēja. Kitados jie čia buvo karštagalviai. Matomai, kaip tik Rusijos komunistai grįžta prie tvarkos, tai ir mūsų šie verčia padaryti žingsnį atgal.
Jonukas.

RACINE, WIS.

T. M. D. Apskritys drauge su kuopomis ruošia paskutinį linksmų su žaismių programą pikniką rugsėjo (Sept.) 6 d., Midway parke. Vieta randasi šešios mylios nuo Racino į žiemius, prie Highway 15 kelio. Galima privažiuoti T. M. E. R. and L. Co. karais. Bus žaismių programos, šoukai ir kitos linksmybės. Dalyvaus lietuvių iš Waukegano, Kenosha, Racino, So. Milwaukee's ir Milwaukee's. Kenosha.

šiečiai su raciniečiais eis persitikrinti prie bolių gemio. Waukegečiai su Milwaukee'čiais trauks virvę, bus dėl moterų-merginų, vaikų ir vyrų įvairių dalykelių programe. Atsižymėję gaus dovanų. Kviečiame ir paršome visų apielinčių ir vietinių lietuvių atvažiuoti tą rugsėjo 6 d. pikniką. Suvažiavę užbaigsime gražią vasarėlę. Jei kas negali, ar nesusipėjo įsirašyti į T.M.D., tad privalomas visų lietuvių rėmti T. M. D. paernigimus. Tuomi padėsime skleisti apšvietą.

M. Kasparaitis.

LAWRENCE, MASS.

Tautiškoji parapija, kurioje klebonauja kun. Šleinis rugpjūčio 9 dieną išnešė protestą prieš "krikščionių demokratų" savivaliavimą ir lauzymą konstitucijos. Parapija šiuo laiku negalėdama pinigiskai prisidėti reikalaujančiai pagalbai Lietuvos pirmėiviskajai visuomeni pakuopai savo parka Sandaros kuopai rengiamam piknikui 23-ojoje dienoje rugpjūčio mėn. Del momento svarbumo Sandaros kuopa pasikvietė socialistų kuopą ir piknikas įvyko. Pažangiajai liaudžiai įvyko pelno liko \$71.04. Pirm to buvo surengta dar prakalbos ir renkamos aukos, bet kiek surinkta, dar nepatyrčiau. Tikiu, kad komitetas tuoj paskelbs ir aukas pa-

siųs ten, kam jos buvo skiriamos.
Kada Sandaros kuopa pakvietė vietos socialistus prie bendro veikimo — rinkimo aukų, tai socialistai labai džiaugėsi ir jau sakės, kad aukosia Lietuvos reikalams daug. Pažiuorėsim dabar, kada komisija išduos raportą, ar tikrai vietos socialistai aukujo ir kiek aukujo.
Prieš rengiamas bendras prakalbas atakas varė klerikalai ir bolševikai. Klerikalai savo "Darbininke" tylėjo, tik atsiuntė kun. Šmulkštį ir kitus kalbėtojus (taip skelbė kun. Virmauskis). Komunistai neturėdami čia ant vietos nei apielinčėsavo kalbėtojų ir negalėdami prakalbą surengti atakas varė "Nelaisvėje", bet Lawrence'o lietuviū liaudis jų nepaisė ir j prakalbas skaitlingai atsilankė ir kaip girdėt apščiai aukų sudėjo. Patys bolševikai (čia jų yra nedaugiau kaip nuo 10 iki 20 narių) irgi atėjo ir aukų rinkėjams tik metė po 1 centą (tik vienas bolševikas imetė 25 centus). Tas pats buvo ir su klerikalniais žmonėmis. Jų irgi atsilankė kelios dežimtyv. Iš anksto buvo girdėti kalbų, kad mingas busias trjukšmingas: klerikalai su bolševikais suardysią, bet prakalbose nei vienas neatsiliepė ir prakalbos nusisekė visomis pusėmis. Aukų daugiausiai dėjo Sandariečiai.

Ringame pasaulyje galiojancio dzen-telmoniškumo, pasielgėme sulig Foundation Kompanijos atstovo reikalavimū ir spaudoje paskelbtumėme tiktai kas mums buvo leista. Tagliau, "Garso" atstovas, p. J. P. Mačiulis, pasirašydamas inicialais "J. P. M.", tiek "Garsie", tiek visoje dešiniojoje spaudoje, išėjo su negražiomis falsifikacijomis. Jisai savo pranešime tarpe kitko, pareiškia sekamai:
"Kas Padarė Pradžią?
"Užklausus p. Irševičiaus kas padarė pradžią minėtos paskolos reikale, gauta sekamas paaiškinimas:
"Foundation Kompanija minėta paskola užinteresavo iš Lietuvos atvažiavęs pralatos Olšauskas ir New Yorko Lietuvos konsulas Dr. J. Bielskis, kurie pirmieji kreipėsi į šią kompaniją klausiti paskolos. Kompanijai pradėjus teirautis apie galimybes, atvyko iš Kauno Dr. Vinikas su Kauno miesto įgaliauvimais. Bet kompanija atsisakė su p. Viniku kalbėti, nes buvo nusistatęsi paskolos reikalui tartis su Lietuvos vyriausybe, o ne su Kauno miesto įgalotniais. Lygiai pat ir Komisija nuvažiavusi Lietuvon tarėsi su Lietuvos vyriausybe, o ne su Miesto valdyba. Taigi paskolos pradžią padarė pralatos Olšauskas ir Dr. Bielskis ir paskola duodama Lietuvos vyriausybės užtikrinimu.
"Tai taip paaiškino p. Irševičius apie paskolos klausimo pradžią."
Kadangi šitokis p. Mačiulio pareiškimas pastato visuomenės akyse mus, žemiaus pasirašusius, tokioje šviesoje, kad lyg mes butumėm užslėpę faktus, nes ir "Garso" redakcija savo peržvalgose jau semiasi tuo p. Mačiulio pareiškimu ir "mandagiai" pakolioja jo nepakenčiamus leisvamanius; taipgi, kadangi šitokia p. Mačiulio pareiškimas pastato nekiojio šviesoje ir patį Foundation Kompanijos atstovą, p. Hirševičių, nes viena dalis laikraščių paskelbė

Ginčai dėl paskolos Lietuvai.

Sugrįžus iš Lietuvos Foundation Kompanijos atstovui, p. G. Hirševičiui, po to kai buvo susitarta Foundation kompanijos su Lietuvos valdžia reikale teikiama Lietuvai paskolos, kuri galės siekti iki 16 milijonų lorių, Foundation Kompanija pasiūkė New Yorko lietuviū laikraščių atstovus, kad padaryti pranešimą Amerikos lietuviū visuomeni apie šį reikšmingą Lietuvai susitarimą. Laikraštiniškai buvo kviesti i Foundation Kompanijos raštinę liepos 27 d., š. m., tačiau mes pasirašiję šį žemias, šią dieną atsilankyti negalėjome, todėl buvo susitarta ant rytojaus suesti ir išklaupti Foundation Kompanijos atstovą, p. Hirševičiaus, pranešimo.
Susitartu laiku i Foundation Kompanijos raštinę, p. Hirševičius mus maloniai priėmė, ir padaręs platų pranešimą žodžiu apie paskolos svarbą, parodė tam tikrus dokumentus, atsakėsi į visą eilę pastatytų klausimų, iteikė raštu jau priruostatą pranešimą ir paprašė, kad jį paselbtumėm Amerikos lietuviū spaudoje. Šiame pasikalbėjime dalyvavo ir Lietuvos komercialios attachė, D-ras M. J. Vinikas. Atsisveikinant p. Hirševičių, jis pareiškė, kad vakar, liepos 27 d., atsilankė i Foundation Kompaniją "aGrso" atstovas, p. J. P. Mačiulis, kuriam irgi akvaizdijoje D-ro M. J. Viniko, jie, p. Hirševičius, padarė tokį patį pranešimą ir iteikę tą patį spaudai priruostatą straipsnį. Ant galo, p. Hirševičius parpašė laikraščių atstovų tuo tarpu spaudoje skelbti tik j kompainjos priruostatą straipsnį, pasižadėdamas spaudai priruosti smulkesnišką pranešimą apie paskolą, kuomet jau bus pribrendęs tam momentas.
P. MAČIULIO PRASIMANYMAI
Mes suprassdami, kad tokiose atsitikimuose, kuomet jau turime reikalą su rimtomis Amerikonų firmomis, reikia prisilaikyti visame kultu-

vienokį jo pranešimą, o kita kitoki, taigi skaitančioji visuomenė tegali padaryti tik vieną išvadą: p. Hirševičius vieniemis lakraščių atstovams padavė vienokį pranešimą, o kitiems — kitoki, kas rimtos firmos atstovai butų labai nerimta daryti. Ir mes, nors neabejojame apie p. Hirševičiaus pareiškimą, kad jį p. Mačiulius padarė tokį patį pranešimą kaip ir mums, tačiau mums žinomais ir prieinamais keliais pasiteiravus šiuo reikalu, pasirodė, kad mūsų pasitikėjimas p. Hirševičium buvo teisingas ir čionais kaltė yra tik vieno p. Mačiulio, kuris paskelbė savo srio-vės spaudoje nepamatuoos ir negražus prasimanymus apie p. Hirševičiaus pranešimą. Kadangi Lietuvos komercialios attachė, D-ras Vinikas, dalyvavo tame su p. Mačiuliu pasikalbėjime, tad užklausus mums D-ro Viniko, ar paskutinė dalis p. J. P. Mačiulio, čionais cituojamo straipsnio užvardinto "Kas padarė pradžią?" yra teisinga, atsakė:

"Ne; ta dalis straipsnio neatitinka tikrybei. Tokio pareiškimo p. Mačiulius aš, nei p. Hirševičius, nedavėm. Oficialis pranešimas, kurį Foundation Kompanija norėjo padaryti Amerikos lietuviū laikraščių, buvo iteiktas raštu p. Mačiuliu lygiai kaip ir kitiems lakraštininkams. Visoki kiti aprašymai, neatitinkanti tam raštui, yra pačių laikraštininkų išvados, ir jeigu jie butų bent kam kenksmingi, tai už tai legalę atsakomybę prisiima patys laikraščiai. Asmeniniai, aš iki šiol, niekam nesu padaręs jokio oficialaus pranešimo paskolos reikalais".

Užklausus p. Hirševičiaus ar jisai yra p. J. P. Mačiuliu padaręs pareiškimą apie kurį kalbama straipsnyje "Kas padarė pradžią." jisai trumpai ir griežtai pareiškė, kad: "Nė aš, nė kas kitas iš Foundation Kompanijos nėra nieko panašaus pasakė p. J. P. Mačiuliu."

PASKOLOS ISTORIJA

Susinteresavę šiuo klausimu, mes plačiau pasiteiravę sužinojom sekamus faktus, apie šią paskolą:
Tuojaus po išvažiavimui iš Amerikos, p. Čarneckiu, buvusiam Lietuvos Atstovui Washingtono, Dr. M. J. Vinikas likęs kaip einantis Lietuvos Atstovo pareigas, pasiuntė Lietuvon kabeļį, kad jisai gali gauti Kauno miesto kanalizacijos ir vandentekio itaisymams paskolą iki penkių milijonų dolerių. Tas buvo dar pirm atvykimo Amerikon p. Bizausko ir praloto Olšausko. Kauno miestas šį pasiulymą tuokart negalėjo priimti, nes kanalizacijos ir vandentekio planai dar buvo neuzbaigti ir niekas nežinojo kiek visas darbas galės lėsuoti. Pabaigus planus, Kauno miestas pradėjo ieškoti paskolos per oficialius šaltinius, bet be pasekmių — paskolos negavo. Tuo pat laiku Dr. Vinikas buvo pakviestas aprvažiuoti Lietuvon, o Amerikon atvyko pralatos Olšauskas ir inžinierius Paulukonis, ieškodami paskolos "Galybės" Bendrovei, pastatymui ant Nemuno ties Birštonu, didelės elektros stoties. Jiems taipgi nepavyko paskolą gauti.

Kelioliką mėnesių po tų pastangų, Dr. Vinikai grįžtant Amerikon, Kauno miestas paskolos negavęs, i-teikė jam pilnus ir neapribuotus įgaliojimus ieškoti Kauno miestui reikalingos paskolos.
Atvykęs Amerikon, Dr. Vinikas tuojaus nusisamdė tinkamus žmones tai paskolai realizuoti; p. Hirševičius įėjo kaip brokeris, o adv. Maginnis kaip juriskonsultas. Dr. Vinikai, kaip komercialiam Lietuvos attachė, buvo žinoma, kad Lietuvos Valstybė taipgi ieško paskolos. Ir todėl Kauno miesto paskolos ieškojimas buvo naudojamas kaip kylys užinteresavimui finansiū jstaigų ir

Valstybės paskola. Kovo mėnesio pradžioje paskola buvo gauta, bet dėl įvykusių reikalavimų, kad adv. Maginnis ir Hirševičius pasitrauktų, tai sudarytoji organizacija paskolai gauti iširo. Paskola taipgi žlugo. Tuo momentu išrolė, kad paskolos negaus nei Kaunas, nei Valstybė. Visą darbą reikėjo pradėti iš naujo, bet jau su didesniu atsargumu ir slapta. Naujos paskolos ieškojimui buvo sudaryta naujos organizacijos, nauji žmonės nusamdyti, ir p. Hirševičius su Dr. Viniku tą darbą vedė.

Iš naujųjų spēkų, p. Hirševičiuo pavyko pirmutiniam gauti galutiną sutikimą orgainzacijos, kurių jisai klabinio duoti Kauno miestui, o gal ir Valstybei, paskolos. Gavus šį sutikimą, visos pastangos gauti paskolą iš kitų šaltinių buvo pertrauktos, o atsargumo delei, kad su šia paskola neįvyktų panašiai, kaip su iprnąja, visos tolimesnės derybos buvo perkeltos Kaunan.

Foundation Kompanijos atstovui negalėjus sutartu laiku atvykti Kaunan, Kompanija prašė Dr. Viniko vykti i Lietuvos. Bet ištikus jo šeimoje pavojingai ligai ir pagaliau pačiam susirgus, reikėjo ieškoti kito asmens ir tuo asmeniū tapo išrinktas p. Hirševičius, kuris išvyko Kaunan jau kaipo Foundation Kompanijos atstovas. Atvykęs Lietuvon, jisai jau rado ir kitus Foundation Kompanijos atstovus, ir ten jiems pasirodė galimu padaryti galutiną pasiulymą ir Valstybės Paskolai tom pat sąlygomis, kaip ir Kauno miesto paskola buvo gauta. Yra teisybė, kad Valstybei paskola buvo ieškoma ir jau kelių Valstybės įstaigų, bet tie visi žygiai likosi bergždžiomis pastangomis.

KEISTAS PASIGYRIMAS.

Kad p. J. P. Mačiulio prasimanymais paremti pasigyrimai yra begalo keistais, liudija dar ir sekanti faktai. Jeigu su Dr. Viniku Foundation Kompanija atsisakė tartis, tai tuomet su kuo gi ta Kompanija tarėsi? O taipgi, ką Dr. Vinikas veikė ir dabar veikia Amerikoje kaipo Lietuvos prekybinis attachė? Kodėl jisai dalyvavo net Foundation Kompanijos pranešimuose laikraštiniškams? Toliau, kaip galima išaiškinti tą faktą, kad pats "Garšas" Nr. 20, iš 14 d. gegužės, kuriame telpa straipsnis "Dėl Kauno Paskolos", ir kurio turinyst aiškiai liudija, kad tokios informacijos kokiomis tas straipsnis paremtas, galėjo buti gautomos tiktai iš įstaigų, kurios pilnai žino Valstybės paslaptis, ir kurio tonas neduoda mums abejoti, kas tas straipsnis inspiravo, ir kuriame aiškiai pasiuloma Lietuvos Valdžiai jau gautąją Kauno miestui paskolą atmesti, dabar tas pats "Garšas" ir kiti dešinieji laikraščiai jau bando apvainikuoti savo žmones nuopelnais tos paskolos gavime? Iš tokių "Garso" ir jojo atstovo prasimanymų, iš-eity, kad kuomet jo garbinami žmonės nori atlikti naudingą Valstybei darbą, tai tas pats "Garšas" tą darbą griaua ir jam priešinasi, Pagaliau, reikia konstantuoti dar ir tas faktas, kad "Garšas" tame save straipsnyje vien nepamatuoais prasimanymais kriminaliai įitaria patį D-rą Viniką ir Valstiečius Liaudininkus ir rekomenduoją gautąją Kauno mestui paskolą atmesti, nors pirmiau ir tikrino, kad tokia paskola dar nėra gauta.

Lietuvos Valstybei paskolos klausimą laikome didžiausiai svarbiu ir rimtu žygiu. Kad Lietuvai paskola yra butina, rodos kiekvienas giliau dalykus įžiurintis lietuvis pripažins. Nėra mažiausios abejonės, kad kiekvienas, supratęs Lietuvos ekonomone padėti, paskolos gavimui nespriešins. Tai yra rimtas ir Valstybei naudingas žygis, ir kas tą žygį atlieka, kad paskolą išgavus, rodos neturėtų taip didelės svarbos. O vienok, pas mus lietuvis, kai kuriems asmenims, Valstybiniai neišsiauklėjusiems, tas daro didelį skirtumą.
Paimkim kad ir "Garso" Nr. 32, rugpjūčio 6 d., 1925 m., apžvalgoje tilpusį "Kas išgavo paskolą?" raštą, paremtą p. Mačiulio prasimanymais, ir už paskolos gavimą jau vainikuoją savo žmones, kurių vienas net yra pareiškęs, kad ta garbė jam nepriguli ir jis Amerikoje paskolos yra ieškotojas ne Valstybei, nei Kauno miestui, o vien "Galybės" Bendrovei. Šitas pareiškimas yra žinomas ir "Garso" redakcijai ir jos atstovui p. Mačiuliu. Ir matyt "Garso" redakcija ir abelnai dešinioji spauda neturėdama jokių faktų tam savo tikrinimui paremti, griebiasi koljonių ir šmeižtų. Valstybiniai išauklėti žmonės, kuriems rūpi jų krašto labas ir svariebi reikalai, taip nesielgia.

A. B. Strimaitis, "Sandaros atst.", S. E. Vitaitis, "Tėvynės" atstovas, Pr. Bajoras, "Vienybės" atstovas.

Lietuvon ir Atgal per SANDAROS AGENTURA

327 E STREET,

SO. BOSTON, MASS.

Jeigu manai važiuoti Lietuvon aplankyti gimines ar su biznio reikalais, klausk informacijų Sandaros Agenturoj Patarnavimą Sandaros Agentura suteikia visiems keliaujantiems Lietuvon, taipgi ir į kitas šalis.
PIRK LAIVAKORTĘ IR SIŪSK PINGUS PER SANDAROS AGENTURĄ.

Sandaros agentura siunčia pingus Lietuvon ir į kitas šalis. Parduoda laivakortes ant visų linijų. Kelionei parupina visus dokumentus.

SANDARA

MOTERŲ SKYRIUS

J. Narbutas.

NAUJA GADYNĖ.

Nauja Gdynė mus jau supa,
 Jau dyla retežiai tamsybės žiaurios,
 Ir uždangos nuo mūsų darbo trupa,
 Jau šviesa plinta pagalias.

Jau skardaus himno aidas skamba
 Ir kyla tarp žvaigždžių dašų,
 Klajojė amžius šiandien randa,
 Kad darbu atsiekta tai mūsų.

Nuo saulės iškeltos į padanges,
 Į mėlynę skęstančią aukštai,
 Jau joks šešėlis jos nedengia
 Ir šviečia mums šiandien tikrai.

Mano paslėptas nuotikis.

(Monologas)

Aš esu labai keistas žmogus, tą jau yra sakęs ne vienas, bet vargo tekęs, turiu prisipažinti, aš tikrai tokie esu... Visas tas mano keistumas baigiasi mylėjimu gražiosios lyties, geriau pasakius mergelių ir dar geriau kaip jau priimta demokratiškoj Lietuvoj — panelių... Esu labai karšto temperamento — pamatęs gražiąjį sutvėrimėlį su gražiom žvėjančiom akelelėmis, kuneliu pilnų gracijs ir paskutinio fasono rubuose, grožiu, o jau kojytės lyg karikatūrinės damos iš "mados" žurnalo išsokiosios tai jau užvis daugiau myliu ir, tiesą pasakius, tirpstu... Kune pasidar atmosfera karštesnė "viduržemio tyru", veidas nusidažo spalva virto vėžio... ir nežinau gražiolei ištarus žodį ar skirščiaus su šiuo pasauliu pametęs "dušią" po jos kojų, ar dar baimesnio kas įvyktų, tik man rodos, kad už vieną bučkį tai viską atiduočiau ir dar mažą butų... (nors apart trečios rūšies "kostiumo" nieko ir neturiu).

Kaip ten nebutų, bet su tokiu savo keistu budu turėjau vieną labai keistą nuotikį, kurį iki šiai dienai slėpiu dugne savo sąžinės... bet dabar nebeiškenčiau (tame yra svarbių priežasčių, nes visi ir taip seniai žino) na — tai papasakiosiu.

Ach — Gerbiamieji, dovano kit pirm visako turiu dardart, kad su tokiu laiku keistu budu gimęs, bet išauklėtas geros ir doros mamentės priežiūroje iki pasakojamo laiko nebuvo panelės nei mergelės dar nei kartą dasylytėjęs, geriau pasakius pabučiavęs, mat labai buvau nedrąsus.

Na, tai tokio gero išauklėjimo priedangoje su visu savo nedrąsumu ėjau vieno nemažo ir nedidelio miesto (nes labai taip didelių Lietuvoj neapčiuopiui) gatvė ir kaip jau sakiau eidamas staiga iš šono nosies verčiamas pajutau šios nemažiau vagono parfumerijos kvapsni atsiskaku — ogi ką Tamstos manote pamačiau? — tai vieną iš paskutinių turty gamtos apdovanoty gražuole, atsisukdamas ir susijaudinęs rodos, kad alkunę ją kiek lyg paleičiau? Tur but kad taip, nes ji atsigrįžo, suzižo akutės, vargiai dangių bėsama žvaigždžių tikiu ir, žinote, visas nutirpau, ne tai nutirpau lyg suakmenėjam — aukščiau minėta atmosfera pradėjo deginti pradėdant nuo kulnų ir baigiant ausimis ir tuo momentu prieš mano valią, dėka, tur but, mano keisto budo išsiveržė iš mano krutinės žodžiai "ach! kad pabučiavus viską atiduočiau... Ir taip išsprukus nebesugausi, žvelgiant į praeinantį žemės žvelgia (geriau pasakius tigrą edantį vyrų širdis)... o tai pataikiau... prieš manę stovį su dviem tom neapkalnuojamom akim gražuole, ir ką ji jus manote? — Ogi klausia ar daug duočiau ... Akių mirksniu supratau, kad už bučkį ir kupinom akim ašarų iš karsčio ir neva džiaugsmosurikau "tūkstantį litų". Ant nelaimės tiek neturėjau, bet ir taip daug buta be dišnt litų ir, rodos, 75 centų visi du šimtai... ir ką gi? — gražuolė stvėrė mane už rankos taip meiliai, meiliai, kaip tik begalima 20m amžių ir pradėjo mane vest...

girdžiu žodžius: "o anioliuk aš bučiuoju kiek norėsi... visą, visą ilgą žiemos naktį... Ach! — Tai aš pamiršau dadėt, kad tas buvo žiemos metu ir nakti dariantes po miesto gatves...

Ir aš ėjau, o gal manę vedė ar nešė aš nieko nejutau, nejutau po kojom žemės, nieko nemačiau, buvau paskendęs bangoje karsčio, švelnaus jausmo, degiau, liepsnojau — kad tik greičiau bučiuot...

Štai žvelgiu aš kambary... jau išrengtas ir mane bučiuoja, o aš dingęs bedugnė bučkio galybės... ir tik bučiuoju... mano kaklas apvytas baltų, meilų rankelių, o biesai jas žino, kokį jų ten buta — aš nemačiau... Geriu aromata brangiausios parfumerijos nuo gražuolės veido ir plaukų, o kad ir pigiausios, už 15 centų, tuomet tai jau visvien... Ir taip rodos metus glamonėjau ir skendau meilės bangoj... Tik štai lyg iš miego nubudau, už durų subildėjo, mano žemiškas angelas, metęs mano nelaimingą "svarką", mat bučiuojantis jis reikėta išvilkti, susuko: "bėgk, mano vyras parėjo" — ir aš palydėtas, geriau pasakius išmestas, nebežinau pro kur atsiduriau gatvėj... Šaltame žiemos ore, pajutęs išgastį, pilną gatvę žmonių, pasileidau pirmyn lyg sumišęs... Galų gale prabėgęs gerokai, nustebinęs ir prajuokinęs daug praėvių, nuvargęs, atsiduriau nebežinau kuriam gale miesto... visai pabudęs nuo stebuklingo miego, visų pirmu grieučiau už kišenės pažiūrėt kuri valanda — o ką — Tamstos manote, sužinojau — nieko panašaus, mat laikrodžio nebėsuma, o buvo, tikrai žinau...

Griebiu kiton kišenėn, kur tau bus! — nėra ir pinigėn — tai mat bučkis suodė.

Ir, žinote, koks skausmas suspaudė krutinę jak tai buvau vos, vakar gavęs algą... reikia mėnesį gyvent, mokėt už butą, o čia vienu vakaru atidaviau už bučkį... Vieni vakarū ir tai ne, kad jau prisipažint tai viską... Mat kaip tirpau, miegojau, skendau ir atsiduriau gatvėj l-ki atsipekėjimo, išėjo ilgas laikas — gatvėn atėjau jau vėlokai apie 9-tą valandą vakare po katastrofos bokšte pamačiau pusę dvylikos, tai jau ir matematiko ir asilo protu skaičiuojant nebučiauvau ilgiaus pusvalandžio, o gal ir dar mažiau? — ir ištikro mažiau, bus gal tik vos penkiolika nelaimingų minučių ir už tą brangią ceremoniją, visą mėnesį kėsiu bądą ir šaltį su visais priedais; iširinu organizmo, amžinai paraudonavusia nosim ir tt. Nes, mat, užsimokėjau už bučkį, o kaip jis prasmegtų!

Ir kas čia dabar kaltas, gerbiamieji? — ar mano keistas budas? — ne, kuom jis kaltas, tame amžiuje kiekvienam kraujas ne vanduo, pripažinsit visi, verda ir dar kaip; — kunkuluoja... O gal aplinkybės? — ir ne, delko joms čia kištis?! — O gal gyvenimas? — ir ne — o ko jam rupi lyst į mano kišenę?!.. Ne, turbut, čia kalta valdžia, kad netikusią dieną išmokėjo algą... Tai ta pastaroji ir bus kaltininkė mano šio keisto nuotikio, kurį šiandien iš neiučių ir papasakojau...

Na, o gal, gerbiamieji, paklauskis, kodėl aš nekreipiausi į

policiją? — kur čia kreipsies, viena prisilaikau dievo prisakymo mylėt artimą, antra tai prieš gražuoles jokiū budu šios šunybės savo įėgom negaliu padaryt, o trečia, tai menknėkieš, jak mat tirpau, skendau, buvau prapuošs, taip, kad nežinau kur buvęs kurioj vietoj miesto, o miestas kur rasi? — O Nr. ir gatvė tai tie taip ir neprisisapnavo...

šurum Burum.

Merginų pasikalbėjimas.

JUZĖ.—Vyras kalba apie mums, kodėl mum nepakalbėti apie juos?

JULĖ.— Taigi, kodėl mum nepakalbėti apie vyrus?

JUZĖ.— O prie tokius pasikalbėjimas ir Moterų Skyrius lengviausia užpildyti.

JULĖ.— Apie tai nelabai smagu prisiminti, ba čia vis tik kyšo moterų ir merginų apsilėidimas.

JUZĖ.— Taip, taip. Taip ir aš sakau.

JULĖ.— Ar tu žinai Juzyte, kad vyras pasitikėti niekada negalima?

JUZĖ.— Aš dar vis tuo abejoju.

JULĖ.— O aš tai iš patyrimo kaibu.

JUZĖ.— Tavo jau patyrimai. Tu dar vaikas tebėsi.

JULĖ.— Don't you fool yourself. Aš žinau, kad vyras vieną kalba, veikia, o kita man.

JUZĖ.— Žinoma, kad nieko jiems nepadarysi.

JUZĖ.— Reikia saugotis, tai viskas.

JULĖ.— Bet kaip tu išsausigosi?

JUZĖ.— Čia palieka kiekvienai susirasti metodės.

JULĖ.— Bet geriausia, tai nepaisyti, kas ryto su tuo, ar kitu vyru atsitiks. Jei jis šiandie tau gražiai kalba, tai ir tikėt jam. Ryto, kad ne jis, tai kitasvėl kalbės tą patį.

JUZĖ.— Na, jau, na, jau. Hold your horses, Juzyte. Vyras — nekazilekas, nerasi jo prie kiekvieno tako.

JULĖ.— Taip ir mano mamė sako.

JUZĖ.— Bet kada tik mes nesueiname, tai niekada nieko gera nepasikalbam. Vis tik niekus ir niekus.

JULĖ.— All right, then. Tai pradėk ką gera, jei žinai.

JUZĖ.— Sakau, pakalbėkime apie vyrus.

JULĖ.— Ir aš taip sakau. Kaip tau patiko vakar Jonas.

JUZĖ.— Jis per daug plonas.

JULĖ.— Tu big fish.

JUZĖ.— Bet aš turiu eiti namon.

JULĖ.— Tai kitą kartą pakalbėsime apie vyrus.

JUZĖ.— Galėsime.

Stasė.

KADA MERGINAI LAIKAS APSIVESTI.

Mano brangi Vėjų Sesuo: —

Aš jau pabaigiau 21 metus ir nežinau, ar jau man laikas ištekėti, ar dar peranksti. Ką tamsta manai?

Teofilė.

ATSAKYMAS: Laikas ir labai laikas, brangi Teofilė. Tos šeimynos yra laimingiausios kurių moterys yra ištekęjusios pirm 18 metų amžiaus. Amerikoje yra toks surėdymas, kad mergina sulaukus apie šešiolikos metų, pradeda savistoviai gyventi. Ji nueina kur į dirbtuvę, arba ofisą dirbti; užsidirba sau šiek tiek dėl apsirėdymo. Jos gyvenimas pradeda nutolti nuo tėvų; ji bedirbdama ir beišdindėdama šian ir ten pradeda prisiziūrėti visokių negeistinu apsirėkimų, kurie įsiverpia į jos smegenis. Taipgi atrpanta nuo namų ruošos; pradeda jautis savistovė, nieko nepaisinti.

Taigi, tokia ištekęjus nekaip atsineša prie savo vyro; nekaip prižiūri namus; žodžiu, yra prasta šeimninė. Dėl to kyla šeimynos daug visokių nesuisopratių, kurie butų galima išvengt, jei ta moteris butų ištekęjus budama apie 18 metų. Be to mergina sulaukus 12 metų rizikuoja didelę senmergės pavojų. Tu amžiaus merginai jau daug sunkiau vyras gauti. Gal tau tas, nepatikis, Teofilė, bet tai karti teisybė. Taip yra.

Rezoliucijos.

Priimta Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 5 apskričio suvažiavime, liepos 26 d., 1925 m. po No. 62 Lafayette St., Patterson, N. J.

Kadangi šių metų birželio mėn. 20 d. "krikščionių demokratų" blokas, Lietuvos seime statuto, priėmė savo balsais įstatymus varžančius spaudos ir susirinkimų laisvę ir įvedančius mirties bausmę,

Kadangi tie "krikščionių demokratų" priimtieji įstatymai, aiškiai prieštarauja Lietuvos Respublikos konstitucijai, kuri garantuoja Lietuvos piliečiams spaudos ir susirinkimų laisvę,

Kadangi pravedant tuos nekonstitucinius ir antidemokratinus įstatymus buvo neteisėgai slopinama opozicijos balsai ir prieš atstovus pasipriešinančius tai savalei buvo panaudota ginklai ir policijos jėga,

Kadangi Lietuvos darbininkų profesinės sąjungos neturi teisės organizuotis ir veikti dėl lašo Lietuvos darbininkijos,

Ir kadangi Lietuvos darbininkai kovojantį prieš tą beteisę, kokia Lietuvoj viešpatuoja yra baudžiami ir terorizuojami visokiais budais ir kalinimai, įgiems metams kalėjiman, įjokių įrodymų, kad jie butų prasizėngę prieš valstybinius įstatymus.

Todel tebuna nutarta, kad šis S.L.A. 5 aps. suvažiavimas vade New Yorko ir New Jersey kuopų griežčiausiai protestuoja prieš begėdišką Lietuvos Konstitucijos mindžiojimą ir prieš žiaurų "krikščionių demok." smurtą bei savaliavimą seime.

Ir taip pat lai buna nutarta, kad šis suvažiavimas griežčiausiai pasmerkia Lietuvos valdančiųjų partijų bloko kėsinimą sugriauti teisėtumo ir demokatybės pamatus Lietuvos respublikoj, žeminanti seimo atstovų autoritetą liaudies ir svetimų valstybių akyse ir dedant neseni pasiliuosaviam nuo svetimų despotų kraštui, naujo despotizmo junga.

Pagaliaus lai buna nutarta, kad šis suvažiavimas kviečia visus laisvę mylėčius Amerikos lietuvius, visais galimas budas padėti kovoti Lietuvos žmonijai, kovojančiai už savo teises prieš klerikalinius despotus.

S.L.A. 5 apsk. Suvažiavimo pirm. Kazys Jankaitis, sek. Ig. Urbonas.

Priimta Bendrojo Komiteto sušauktame Lawrence, Mass., lietuvių visuomenės susirinkime Simano Dankante Klubo salėje, rugpiučio 21 dieną, 1925 metuose.

Kadangi šių metų birželio 20 dieną Lietuvos Respublikos Seime krikščionys demokratai ir jų blokas nesilaikydamas Seimo statuto priėmė savo balsais įstatymus varžančius žodžio, spaudos, susirinkimų laisvę ir įvedančius mirties bausmę.

Kadangi tie krikščionių demokratų priimtieji įstatymai aiškiai prieštarauja Lietuvos Respublikos konstitucijai, kuri garantuoja visiems Lietuvos piliečiams spaudos ir susirinkimų laisvę.

Kadangi pravedant tuos antikonstitucinius ir priešdemokratinus įstatymus buvo neteisėgai slopinama opozicijos balsai, ir prieš atstovus, pasipriešinčius tai savalei, buvo pavartota ginkluota jėga.

Tai šis masinis Lawrence'o lietuvių susirinimas griežtai protestuoja prieš neteisotą Lietuvos konstitucijos laužymą ir prieš žiaurų krikščionių demokratų pasielgimą ir savaliavią Seime,

Podrag šis mitingas pasmerkia valdančiųjų partijų bloko kėsinimą sugriauti teisėtumo ir demokatybės pagrindus Lietuvos Respublikoje, žeminant Seimo ir atstovų autoritetą liaudies akyse ir neseni pasiliuosaviam, mūsų kraštui vėl dedama naujo despotizmo jungas, ir

Pagalios šis mūsų mitingas šaukia visus mūsų brolius ir sesutes, gyvenančius Amerikoje, visais galimas budais padėti Lietuvos demokratijai kovoti su tamsybės apaštalais, o ypac

remti materialiai Lietuvos pažangiasias partijas: Valstiečius Liaudininkus ir Socialdemokratus.

Druv K. Griniui, K. Bielinui ir I. Lapinskui gynusiems Lietuvos reikalus ir nukentėjusiems nuo kr-demokratų smurto, susirinkimas reiškia užuojautos ir pasisako visuomet me-

džiagiškai palaikyti jų kovą už Lietuvos žmonių gerovę ir laisvę.

Jonas Urbonas,
 Mitingo pirmininkas.
 Antanas Bagdonas,
 1 Sekretorius.
 J. Savinčius,
 2 Sekretorius.

Lietuvos žinios.

SKERDYNĖ

DIMIAI Gruzdujų valsė. Dimšiu kame 29 d. birželio š. m. įvyko skerdynė. Gerokai įsėgėre to paties kaimo vaikėzai Juozas, Kazys ir Povilas Žadeikiai, užpykė ant kaimyno Guncio, kam juos pastarasis vijęs iš savo namu už triukšmo kelimą, nuėjo ir pradėjo langus daužyti; šeiminkas bėgo piktadarius vaikyt nuo langų bet, dėja, išėjus pro duris, smeigė Gunciu veidan su peiliu ir kada apalbes pargriuvo, tai jį supiaustė. Buve viduj Guncio draugai Zapolskiai, išgirdę tokį triukšmą, bėgo gelbėti, bet, matyt, piovikai buve nusistatę išpauti visus lig vieno, kas tik pasisuks, — ir karto ir tuodu gelbėtojai buvo perdurti. Kada jau visi trys gulėję parblokšti, tuo syk apsmalges gerokai peiliais piovikai pasišalio krūvini lig pečių. Žaidos labai didelės, vienam žandas perpiautas ir tuo pačiu smugiu ir liežuvis nupiautas, kitam gerklė perpiauta ir tt.; butų pirmasis tuoj miręs, je sumanus policininkas nebutų gydotojo iš šiauliu užkvietęs, gydotojas pribuvo automobiliu Dabar piovikai sėdi šaltoj ir laukia teismo... gi supiaustytieji dar lig šiol tebėra gyvi, nėra tikrų žinių ar visų pasveiks.

SKERDYNĖ

Todėl tebuna nutarta, kad šis S.L.A. 5 aps. suvažiavimas vade New Yorko ir New Jersey kuopų griežčiausiai protestuoja prieš begėdišką Lietuvos Konstitucijos mindžiojimą ir prieš žiaurų "krikščionių demok." smurtą bei savaliavimą seime.

APSILEIDIMAS.

TAURAGĖ. Tauragėj gyvuoja ant popieriaus Lietuvos valstybinių ir savivaldybinių tarnautojų sąjungos skyrius, kurio valdybos pirmininkas p. K., iki nebuvo pasistatęs namų, dar šiek tiek daravosi, o dabar pasistatęs nuosavius namus visi užmiršo sąjungos ir tarnautojų reikalus.

Tai mat, kaip mes giname savo reikalus: iki mūsų materialinė padėtis bloga, tai mes visoms keturioms giname tokius, kaip patys, reikalus, pagerėjus padėčiai, su ranka tuos reikalus mes numojame.

Reikėtų revizijos komisijai saukti susirinkimą ir išrinkti naują valdybą.

Be to, reikėtų daugiau dėmesio kreipti ir Centro Valdybai.

VAGIŲ GAUJA.

GRUZDZIAL. Gruzdziausioje jau nuo senovės, nuo karo laikų atsirado įvairių vagių, kurie daugybę žmonių jau yra apvogę.

Nors per tą laiką perėjo įvairiausios policijos ir milicijos, bet vagies nė vieno nesugavo. bet šiais metais pavasario pradžioj, apvogus Karvelių kaimo

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDZIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PASALPOS ORGANIZACIJA, KURIOS TURTAS ARTI \$1,000,000.00. Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui \$375,122.80 mirtiniui

Pasalpos išmokėta \$413,550.15 SLA.kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — \$150,300, 600 ir 1,000. Pasalpos skyriai — \$600, 9,00 ir 12,00 į savaitę

Platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30TH STREET, NEW YORK, N. Y.

"KAS TAI YRA —

"ŽMONIJOS ISTORIJA"

Tai yra puikiausia paveiksluota, 500 suvirš puslapių knyga pradedanti apskyti žmonių gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų apsakom plačiai tą šiose dieneose svarbų klausimą, Evoliuciją.

Leidžia "Dirva" — kas iškalno užsiprenumeruos gaus už \$2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)

DIDZIAUSIAS VEIKALAS UŽ TOKIUS PINGUS! — Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje. — (Reikalaukit cirkuliorio dykai, paaiškinančio apie knygą)

"GALIUNAS"

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keiu, kaina dabar tik 25c. Po išpauadinimo bus 50c. ar 75c.

"DIRVOS" KNYGYNAS

3352 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, O.

"VIENYBĖ"

LIAUDIES UNIVERSITETAS.

Tas, kuris turi 37 metų "Vienybės" kompletus, turi namuose turtą, kurio kultūrinė vertė atstoja pagarsėjusiam pas amerikonus "Five Foot Book Shelf" išleistą Harvardo universiteto prof. pagelba.

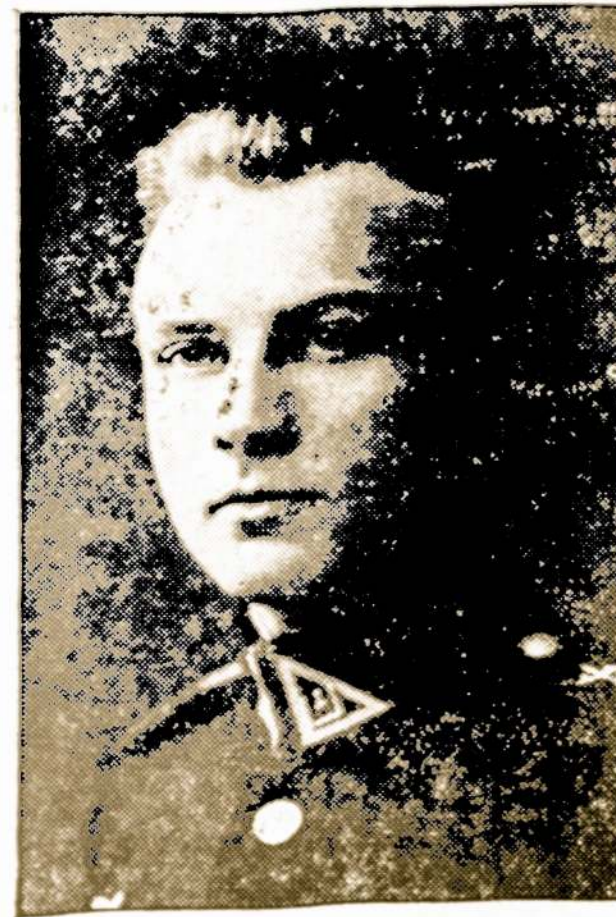
Ir kiekvieniame numery "Vienybės" kultūros turτας di dėja eilėmis, apysakomis, mokslo straipsniais, žiniomis iš visų pasaulio kraštų ir Lietuvos.

Keturi doleriai ant metų reiškia truputį daugiau kai centas į dieną. O už juos gausite "Vienybę" kas antra diena ir džiaugsitės kas dieną.

VIENYBĖ

193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Vietos žinios.

SAVARINAS SABAS.

Savarinas Sabas tik atvažavo iš Lietuvos, kur per keletą metų tarnavo prie orlaivijos. Jis apsigyveno So. Bostone ir ši rudenį mano pradėti lankyti Harvardo universitetą. Lietuvai kariaujant su lenkais ir bolševikais, jis atsižymėjo kaip naras ir drąsus Lietuvos ginėjas. Lietuvoje gyvenamas, jis apsidėdė su So. Bostono plačiai žinoma lietuvaitė, p-le Marijona Dusiaučiute, kuri gyveno keletrių metų Kaune. Dusiaučiutė Sabienė sugrįžo Amerikon truputį pirmiau ir šiomis dienomis atsitraukė čia ir savo mylimą vyrą. S. Sabas yra aukšto mokslo vyras. Europos inteligentas. Taigi dabar So. Bostone čia turės dar vieną žymą inteligentą savo tarpe. Gerb. Sabas pasakojo savo giminiui Norkunui, kad Lietuvoje gyvenant, jam daugiausia patiko "Sandara" iš Amerikos lietuvių laikraščių. Esą Kauno skaitykloje visada jis stengdavęs pirmiausia perskaityti "Sandarą". Esą ypač paskutiniuos metais jis labai pamėgęs "Sandarą".

MOTERŲ SANDARIEČIŲ PIRNIKAS.

Praeitą farmoj, Norwood, Mass., So. Bostono moterys Sandarietės turėjo gražų išvažiavimą, kuriame skardingai dalyvavo pūdikos. Nemažai dalyvavo ir jaunimo. Apie vakarą buvo lietuviškų žaismių. Daugiausiai piknike pasidarbavo Saugaitienė, Tribanauskienė, Apšegienė, Jenulienė, Neviackienė, Losienė, Paubeckienė ir Naudžianus. Onutė.

NEPAMIRSKITE DRAUGIJŲ SUSIRINKIMO

Draugijų atstovų susirinkimas dėl paskutinio įvykio Lietuvos seime bus pėtynyčios vakare, kaip 7:30 val., Lietuvių mažojoje svetainėje. Visi išrinkti atstovai pasistengkit dalyvauti susirinkime. Laikinas komitetas

SVEČIAI.

Praeitą panedėlį "Sandaroje" lankėsi p-lė Jurgelitė, SLA sekretorė, ir Dr. Misičevičius su žmona ir dukrele. Vakare svečiai išvažiavo atgal į New Yorką.

ŽUVO 5 VAIKAI.

East Bostone, prie 8 Kippy name eksplodavo gazo lempa ir umai uždegė ant antrų lubų namą. Scenna šeimyna išskirus tėvą buvo namie. Penki jų vaikai sudegė name, didžiausia mergaitė buvo 12 metų, kuri yra žuvusi tarpe. Motina išsoko pro langą ir susilaužė nugarą, ji veikiausiai mirs. 14 metų sunus pagriebe dvejų metų sesutę, taipgi šoko pro langą. Jiedu sveiki išliko.

METINIS BALIUS.

Susivienijimo Lietuvių šv. metinį balių rugsėjo 3 d. Kazimiero dr-ją rengia didelių metinį balių rugsėjo 7 d., Lietuvių svetainėje, prie E ir Silver gat. Pradžią kaip 3 val. po pietų. Grieš garsioji žvingilo orkestra. Merginos ir vaikinai, visi pasistengkite dalyvauti šiame baliuje, nes tai bus vienas iš gražiausių ir linksmiausių sezono balių. Rengėjai.

PROGA VISIEMS LIETUVIAMS.

Yra teikama proga visiems žmonėms norintiems pereiti naturalizacijos kvotimus del gavimo pilietybės popierų per naturalizacijos klesas, vedamas Y. M. C. A. Cambridge, Mass., 820 Massachusetts ave., Kursai duodamį daugeliu žmonių ir tie, kurie emė kursus, visi perėjo kvotimus ir gavo pilietybės popieras.

Sekantį rudenį prasideda kursai rugsėjo (Sept.) mėn. 10 d. ir tęsis per šešias savaites, kur bus aiškinama Amerikos valdžios principai ir Istorijos bruožai dėl abiejų lyčių, t. y., vyrų ir moterų. Nepamirškite Septemberio 10 d. 7:45 val. vak. užsirašykite iškalno, nes kleson bus priimama tik tam tikras skaičius mokinių. Vietinis.

GABIJOS REPETICIJOS.

Gabijos choro repeticijos bus laikomos serodos vakare, rugs. 2 dr., kaip 8 val., "Sandaros" svetainėje.

Butinai visi choristai atsilankykite, nes reikia prisirengti prie išvažiavimo, kuris rugsėjo 13 d., Aleko darže, Norwood, Mass. Valdyba

NAUJAS MENESINIS JUOKŲ LAIKRAŠTIS.

Šio mėnesio pabaigoje South Bostone pasirodys naujas lietuvių mėnesinis žurnalas "Rimbass". Tai bus juokų ir satyro laikraštis. Leidžia R. Židžianas ir K. J. Paulauskas, 3 Bateman Pl., So. Boston, Mass. Sako, tai bus nepaprastai puikus, bepartityvis, juokų laikraštukas.

LINKĖJIMAI NUO PACIFIKO

Visą glėbį širdingų linkėjimų siunčiu nuo Pacifiko krantų, visiems sandariečiams! Jaučiuos labai gerai, nes gėriuos California ir buvoju Meksikoj. Jūsų A. Vanagaitis. California-Meksika.

DA VIENAS NAUJAS BIZNIERIUS.

Senas lietuvis biznieriūs CHAS URBONAS sugrįžo atgal į So. Bostoną ir atidarė didelę visokių DRABUŽIŲ KRAUTUVĘ po num. 661 Broadway, Užlaiko visokių vyrams, vaikams ir moterims drabužių, taipgi visokių audeklių: vilninių, drobinių ir šilkinųjų įvairiausių ribinių, leisu, siulu, lestiku ir t.t. Reskia, Urbono krautuvėje galima gauti visko ko tik kam bus reikalinga. Dabar nereikės begiot pas svetimačius, nes viską galima gaut pas savo seną pažįstamą. Atminti, kad krautuvė randasi netoli K Street.

CHAS URBONAS, 661 Broadway, So. Boston, Mass.

LINKSMAS

Išvažiavimas!

Rengia A.L.T. Sandaros 9 Kp. Cambridge, Mass. NEDELIOJE, RUGS. SEPT. 6 D. 1925 ANT ALEKO FARMOS, (Newpond Amlin Farm) Norwood, Mass.

Šis piknikas bus smagiausias ir linksmiausias už visus buvusius. Trokai išeis nuo ALT. 9 kp vetainės, po Num. 875 Cambridge Str., Cambridge, Mass. KELRODIS: Reikia važiuoti į Norwood Central ir iš ten paimti Walpole Str. ir važiuoti il Wilson Str. gavus Wilson Streetą, važiuoti iki pikniko vietos. Visus kviečia rengėjai

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šakny. Meil laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užšėnusio reumatizmo, nuo nusipnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigų ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausias daktarus per telefoną visai uždyką.

D. CABITT.

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

RAULINAIČIŲ JONAS

Raulinaičių Jonas rašo, kad buk Waltham, Mass. LLDL. piknike buvę 40 automobilių suvažiavę. Bet ištikrųjų buvo taip: buvo dvidešimt asabų ir du automobiliai, kurių vienas buvo Jurgio Gegužio. Jonai, R., nebandyk pustj L. DLD. burbulu, nes jau pervėlai. Petras Nebraštis

Real Estate

V. P Yankus

SANDAROS REAL ESTATE VEDEJAS

BARGANAS SO. BOSTONE

5 šeimynų kampinis namas ir krautuvė po 4 kambarius visoms šeimynoms su piazais, gesai ir toiletas. Vieta gera city point, del greito pardavimo prekė \$9,500. Inešti \$1,500. Rėndų į mėnesį gauna \$134

KELETAS GERŲ PIRKIMŲ

City Point, 3 šeimynų 11 kambarių atskiras namas su dideliu yardu, piazais, gesais ir toiletai, randos i mėnesį gauna \$58.00. Prekė \$5,300, inešt \$2,000.

Dorchester. 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais, atdaras plumingas; šilumos, priešaky ir užpakaly piazai, vieta del garadžių, prekė 12,500; inešimas \$3,000.

Cambridge. 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais, šilumos, elektros šviesa, priešakin ir užpakalin piazai, vieta del garadžių, prekė tik 12,000; inešt \$2,000; randų \$129.00 i mėnes.

Jamaica Plain. 6 šeimynų namas po 5 kambarius su visais įtaisymais elektros šviesa, "steam" šiluma (prie pat Franklin Park) naujas namas, randų įeina \$288.00 i mėnesi, prekė \$27,500; inešti \$6,000.

SANDARA REAL ESTATE

327 E Street South Boston, Mass. Tel. So. Boston 2408.

112 - ŠIMTAS DVYLIA - 112 naujū stubų po 5-6, 6 ir 7 kambarių ir Sun Parlors, su visais šios mados įtaisymais. Taipgi vieta ir garadžiai, puikioji ir parankioji vietoj Dorchestery. Kaina tik \$12,500 už vieną ir inešti \$3,000.

A. J. NAMAKSY, 395 Broadway, S. Boston, Mass. Tel. S. B. 2340.

PIGIAL.

PIENO BIZNIS - 19 geriausių melžamų karvių, šioj valstioj, jautis, arklis, naujas trokas, vežimais, nauja pieno čystimo garu (pasturizing) mašina ir daug kitų įrankių; taiposgi 8 kambarių namas su visais improvementais ir elektra, didelės kutės etc. Parankiausioj apylinkėj Hyde Parke, tik 3 mylios nuo Bostono, vertas \$9,000 mažiausia, dabar galima pirkti už \$5,700. KRAUTUVĖ ir 5 SEIMYNU KAMPINIS NAMAS - tirštai apgyventoj vietoj arti Dorchester Str., South Bostone, randų su virš \$1600 i metus, prekė \$9,500 i \$1500 inešti. A. IVAS, 361 W. Broadway, So. Boston, Mass

Lietuys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirmiko ir padavimo. FRANAS J. KALINAVASKAS 414 Broadway, S. Boston, Mass Ofiso Tel. S. B. 441 Res. West Newton 2284

MALCOLM E. NICHOLS

Buvęs Collector of Internal Revenue, dabar kandidatas i Bostono miesto majorą. Asmeniškai įteikė savo rezignaciją kaip Collector of Internal Revenue p. Prezidentui Coolidge ir po to padarė pranešimą, jog kandidatuojas i miesto majorą.

Malcolm E. Nichols savo platformoj pareiškė, kad jo kandidatavimas yra su tikslu, kad davus gerą administraciją Bostono miestui, jo platformė: Ekonomijā ir biznis. P-nas Nichols turi gerą eilę rekordų iš savo tarnybos visuomenei, visados buvo ir yra vienas iš tvirčiausių Respublikonų partijos lyderių.

Bostono gyventojai be abejo yra gerai susipažinę su p. Nichols tarnavimu kaip kolekto tori taksų. Nichols esąs vienas iš labai širdingų žmonių ir turįs gerą prityrimą miesto administratyviame reikale. P-nas Malcolm E. Nichols, per pasta ruosius keturius metus, buvo Jungt. Valstijų pajamų kolekto riu antrame iš didžiųjų miestų J. V. ir yra prezidentu Naujos Anglijos kolekto riu sąjungos ir Bostono valdiškos biznio sąjungos. Pasipažinsta su valdiškoms proceduoms ir visais reikalais.

Bostono Kolonijos Lietuviams

Gerai žinomas DR. WENTWORTH, iš New York, perkė savo veikimą Bostonan, čia jis turi atidaręs ofisą tarpe lietuvių. Jis maloniai priims lietuvius pacijantus; jis tikras, kad daugeliui jiems duos pagelbą per natu rales metodus be gyduolių.

Kurie esate buvę pas gydytojus, bet neturėjęt pasekmių, nenusiminkit, atėikite pas DR. WENTWORTH, kuris išekzaminuos jus dykai jeigu atsinešite šį skelbima. Nėra skirtumo, kokia nesveikata, nenustok vilties, Dr. Wentworth pagydis jus per metodus.

LIC. MAS. CHIROPRACTOR

1761 WASHINGTON STR., BOSTON, MASS. 2-ry lubų tarpe Hampton ir Mass. ave, prieš Northampton L'Sta. VALANDOS: 10 v. ryte iki 5 v. vak. NEDELIOMS: 10 v. ryte iki 2 v. vak.

Tel. So. Boston 4000.

DR. J. C. LANDZIUS-SEYMOUR

LIETUVIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.

Gydo aštrias ir kroniškas užsisenėjusias ligas, vyrų, moterų ir vaikų, pagal vėliausius metodus, kaip tai: ultra-violetiniai spinduliai, kwartz žiburiu, Thermo Therape ir kitais elektros medikališkais budais. Egzaminuuoja kraują, šlapumą ir spaudalus, savo laboratorijoj. Nutraukiu X-RAY paveikslius. Taipgi suteikiu patarimus laiškais.

Ofiso valandos: nuo 9 ry te iki 9 vakare.

381 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Visiškas Išpardavimas

Lai bus jums žinoma, kad šiom tarpu jūs nerasite visame Bostone pigiau nusipirkti formius ir kitus namų rakandus kaip, kad galite nusipirkti pas mane.

Viskas pigiau negu ištikrųjų man pačiam lėsuoja. Viskas turi buti parduota dabar. Priežastis aiški - aš išeinu iš biznio. Nuolatinis kėlimas rendos už krautuvę, verčia eiti iš biznio. Patariu iš širdies pasinaudoti šia proga nusipirkti formius pas mane.

AUCTION SALE BUS TUOJAUS.

Bus visoki dalykai parduodami ant aškinio šioms dienoms: pėtynyčioj, spalio 2 d., sekantį pirmadienį, spalio 7 ir pėtynyčioj spalio 9 d. Tėmykite šitą skelbimą ir naudokitės mūsų barganu.

M. OLIM,

388 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

P. J. Akunevičius

LIETUVIS GRABORIUS.

PERSIKĖLĖ I NAUJĄ VIETĄ.

Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą, todėl verta pas jį kreiptis.

OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS:

820 E. 6-th St., So. Boston, Mass. Tel. S. B. 0183-W.

Lietuviška Orchestra

Grajina visokius naujausius ir linksmiausius lietuviškus ir amerikoniškus šokių. Rėngdami kokią pasilinksminimo pramogą reikale kriepkitės: ALPHONSE ZVINGILAS

267 Broadway So. Boston, Mass.

Naujoj Vietoj.

Geriausias So. Bostono Kostumeriškas KRIAUCIUS,

Sandarietis, persikėlė i naują vietą. Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius, kriepkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausios mados. Taipgi senus drabužius taisom, valom ir prosinam kaip vyrų, taip ir moterų. Musų antrašas tokis:

A. SIMOKAITIS,

344 Broadway, So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 3827 - J. BROADWAY CLEANSING & DYEING CO.

Augštos rūšies valymo, dajinimo ir siuvimo įstaiga. Darbas paimamas iš namų ir gražinamas i namus.

507 BROADWAY So. Boston, Mass.

Kitas storas: 493 Broadway, So. Boston Tel. So. Boston 1831 -R.

36-TAS METINIS

BALIUS!

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ SV. KAZIMIERO DR-JA - RENGIA - PANEDĖLY, RUGSĖJO 7 DIENĄ, 1925. (LABOR DAY)

LIETUVIŲ SALEJE

KAMPAS E IR SILVER STS., SO. BOSTON, MASS.

Balius prasidės 3 valandą po pietų ir trauksis iki vėlumai nakties.

Šis balius bus iš eilės 36-tas, kaip viršminėta Dr-ja rengia kas ruduo ir suvažiuoja daug jaunimo ir senų, visi būna patenkinti. Šį metą bus smagus balius, grajis žvingilo orchestra. Kviečiame visus atsilankyti kaip jaunus taip ir senus. Bus gerimų ir valgiu. Kviečia S. L. šv. Kazimiero Draugija.

Tel. S. B. 2805-R.

Lietuvis Optometristas

Išegzaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivias akis atitaisau, tinkamu laiku.

J. L. PASAKARNIS, O. B. 447 Broadway, So. Boston, Mass.

Bronis Kontrim

CONSTABLE, REAL ESTATE, ir Visokių Apraudimų (Insurance) Agentas 361 W. BROADWAY Tel. So. Boston 0605 120 MARINE ROAD Tel. So. Boston 2483-W SO. BOSTON, MASS.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akių Specialistas 399a BROADWAY, Tarpe E ir F gatv. So. Boston.

Namų tel. Univ. 1463-J.

A. O. ŠALNA (SHALLNA)

LIETUVIS ADVOKATAS. Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B. G. Washington Univ. su LL. B.

"Darbininko" Name (antros lubos)

366 W. Broadway, So. Boston. Tel. So. Boston 3520

NAUJAS

Išpardavimas

Jeigu norit sutaupyti pinigų, atėik i šį išpardavimą dabar. Žiūrėk, kad užeitum i tikrą vietą Broadway išpardavimo Krautuvę, 167 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.